

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedejska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
mali oglaš po 1.50
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen pondelka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Nepoštena gonja

»Neznosne so politične razmere v Sloveniji« — nam piše prijatelj, ki je le za par mesecev bival v domačiji, sicer pa ima svoj dom daleč na zapadu. »Vse kar primeš je politika. Pa ne politika v dobrem pomenu, ampak tista divja zagrizenost, ki slepi, mori objektivno gledanje, računa zgolj na demagoški uspeh in na poštenje le malo da. Vi lahko sedaj v vladi same zlate cekine kujete, vam vendar nasprotniki nikdar ne bodo priznali niti poštene volje, da se trudite, da bi koristili svojemu ljudstvu.«

Ta sodba dobro označuje eno najhujših napak našega javnega življenja. Po pravici. Saj ne mine dan, da ne bi bili mi priče vedno novih tozadevnih grehov. Samostojno demokratska žurnalistika se ni zadovoljila z demagoškimi ekscesi v prvi poprevratni dobi, ko je demagogija žela največje uspehe. Prešla ji je ta lastnost v kri in meso, se tako spojila z vso tozadevno »napredno« politiko v Sloveniji, da daje ton in vsebino vsemu časopisu in javnemu nastopanju SDS. Ker je poštenost v tej stranki sploh preganjana pastorka, je razumljivo, da ima tam najprostejša hujškarija in tudi gladka laž svobodno polje.

Podčrtavamo to, ker mora ravno zadnje tedne naša javnost prenašati najgrše izlive nepoštene političnega boja. SDS menda računa, da ji je to edino uspešno sredstvo za boj proti nasprotnikom, zlasti proti naši stranki.

Saj ne izbegavamo odgovornosti. Nasprotno. Naša stranka se odgovornosti nikdar ni branila in jo je rada prevzemala tudi tedaj, ko je bila z njo zvezana težka žrtev, če je le splošnost in državna skupnost imela koristi. Vendar ima vsaka stvar svoje meje.

Vsakemu političnemu abecedarju je jasno, da je SLS prav storila, da je vstopila v sedanjo vlado in je tako zagotovila sodelovanje Slovencev v režimu, ki bi se sicer obrnil naravnost proti nam. Tudi to je na dlani, da SLS več zmore, ker je stopila v ožjo zvezo z radikalno stranko, kakor pa bi v sedanji kombinaciji veljala sama. Vsak poštenjak pa mora priznati, da v vladi, ki more obstojati — vsled centralistične ustave — tudi brez nas, v vladi, v kateri imamo enega samega zastopnika, v vladi, ki je po svojem radikalnem in demokratskem delu izrazito srbska, ne more iti vse po naših željah. Je to pač vlada, kakršna je na podlagi vidovdanske ustave in politične konstelacije edino mogoča in bo edino mogoča, dokler si Hrvati ne izbere resnega človeka za svojega političnega voditelja. Vsekakor pa je dobro in prav, da smo v tej vladi in da v nji vztrajamo, delamo in se trudimo, da čim več slabega preprečimo in čim več dobrega uveljavimo.

Kakor pa SDS piše in govori o našem sodelovanju, je nepošteno, demagoško. Njeno časopisje predvsem pozna le kleroradikalno vlado, kakor da bi demokratov sploh ne bilo v njej. Se več. Za predloge in načrte, ki jih uveljavljajo in zagovarjajo demokratski ministri, s katerimi »Jutro« koketira, napada isto »Jutro« kleroradikale. Za vsako napako, ki jo stori kak minister v svojem resoru, napada SDS naše zastopnike, čeravno so za tisto dejanje ravno toliko odgovorni kot n. pr. dr. Žerjav. Kako ogabna je ta gonja n. pr. v davčnem vprašanju. Centralizem, ki ga je ustvarila SDS, je kriv izmозgavanju prečanskih krajev. SDS je uvedla v Sloveniji sistem najsilovitejšega davčnega izsesavanja. Sedaj huronsko vpilje po izenačenju davkov. Vlada izenačenje hoče in dela, opozicija obstruira, »Jutro« pa vpilje, da so klerikalci proti izenačenju. Značilen primer je dohodnina. Vsak objektivni poznavalec ve, da je dohodnina, če se primerno odmerja in pobira, eden najpravičnejših in najsocialnejših davkov. Pod SDS se je v Sloveniji pobirala dohodnina tako, da je nastala iz nje naravnost prisilna oddaja premoženja, uničevanje ljudskega imetja. Sedaj, ko je treba stvar urediti, so nastopili proti dohodnini vsi zastopniki srbskih pokrajin. SLS se ni izjavila niti za niti proti, ampak je postavila le vrhovno načelo: davki se morajo izenačiti, in sicer tako, da bodo zaščiteni gospodarsko šibki davkoplačevalci. »Jutro« na vse to vpilje, da so klerikalci za dohodnino, za tisto in tako krivično dohodnino, kakršno so jo uveljavile vlade SDS. Vprašanje univerz, zakon o sodnikih, odvetnikih, kmetskem kreditu, mednarodne trgovske pogodbe, vsepovsod isti pojavi. Resorni ministri predložijo načrt, ki ima morda točke, ki nas neprijetno zadenejo. Z nastopi v vladi in njeni večini se nam stalno posreči, da udarce odbijemo in za našo Slovenijo čim več pridobimo. »Jutro« seveda vpilje o strašnih pred-

Senzacija v Sarajevu

Odkrit oster nastop muslimanov proti demokratom. — Muslimani in radičevci izglasovali nezaupnico demokratu Grdžiču. — Viharna seja sarajevske oblastne skupščine. — Napadi na dr. Spaha. — Nervoznost v demokratski zajednici.

r Belgrad, 29. dec. (Tel. »Slov.«) V sarajevski oblastni skupščini je prišlo do dogodka, ki pomenja formalno cepitev muslimanov in demokratov. Ta dogodek ne bo stal brez posledic za nadaljnje razmere v demokratski zajednici, to je med muslimani na eni in med demokrati na drugi strani. Poročila, ki so o tem prispela v Belgrad tekom današnjega dne, se glasijo:

Dopoldne so muslimani in radičevci v oblastni skupščini glasovali za nezaupnico predsedniku Stjepanu Grdžiču, demokratu, ki je bil dosedaj po sporazumu med muslimani in demokrati predsednik oblastne skupščine. Pred dnevnim redom so muslimani predlagali, da naj se predsedniku skupščine ukine plača. Ta predlog je takoj izzval senzacijo, ker so bile s tem tangirane razmere med muslimani in demokrati. Predsednik je na to takoj stavil vprašanje zaupnice, radi česar je prekinil sejo za pol ure. Ko se je seja nadaljevala, so muslimani dali izjavo, s katero izražajo Grdžiču nezaupnico. Radičevci so izjavili, da se solidarizirajo z muslimani. Radikalni so izjavili, da niso volili Grdžiča in da zato ne glasujejo. Čim so padle te izjave, se je predsednik takoj umaknil. Njegovo mesto je začasno zasedel poslanec Vukanović, ki je odredil glasovanje o zaupnici. Radičevci in muslimani so glasovali proti zaupnici, radikali pa niso glasovali. Grdžič je izjavil, da bi bilo treba to storiti takoj v začetku dela. Nato je podal ostavko na predsedniško mesto.

Dogodek je napravil globok vtis na vse tukajšnje politike. Misli se, da je to v zvezi s sporazumom med Vukičevićem in Spahom in da so demokrati in muslimani v Bosni in Hercegovini v razkroju.

Dasiravno se je po poslednjih dogodkih pričakovalo, da se bo razmerje med muslimani in demokrati ohladilo, vendar se ni pričakovalo, da bo šel razvoj tako hitro. Po poslednjih vesteh iz Sarajeva je dosednji predsednik Grdžič eden najuglednejših voditeljev DS v Bosni in navdušen pristaš Ljube Davidoviča. Pri poslednjih volitvah je bil nosilec liste v banjaški okrožju. Danes je dal izjavo, v kateri ostro napada Spaha. Na to izjavo je dr. Spaho dal častnikarjem izjavo, v kateri pravi, da ne misli z Grdžičem polemizirati in da so vse Grdžičeve trditve neresnične. Radikalni politiki so te vesti sprejeli s simpatijami. Razumljivo pa je, da je demokratska zajednica skrajno rezervirana, vendar je v njihovih vrstah opažati ogorčenje proti muslimanom.

Sazonov,
carski zunanji minister, ki je pred kratkim umrl.

Avstrija se lahko zaplete v carinsko vojno z nami!

r Belgrad, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Med našo in avstrijsko vlado se vrše na Dunaju zelo živahni razgovori, katerih namen je ta, da se bodo prekinjena pogajanja koncem januarja nadaljevala. Do tedaj bosta obe delegaciji imeli precizirano svoje stališče. Vendar pa poučen; krogi nimajo najboljših nad na ugoden potek nadaljnjih pogajanj z ozirom na znano stališče avstrijske delegacije za zaščito agrarnih produktov v Avstriji, s čimer bi bil naš izvoz zelo prizadet.

v Dunaj, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Na današnji parlamentarni seji, na kateri je bil sprejet dvomesečni proračunski provizorij, je socialnodemokratski opozicijski govornik poslanec Richter v ostri polemiki proti Seiplovemu kabinetu govoril tudi o situaciji pri trgovinskih pogajanjih z Jugoslavijo. Poslanec Richter je citiral neki članek »Reichspost« od 10. decembra, v katerem se je poudarjalo, da bi se Avstrija po prekinjenju belgrajskih trgovinskih pogajanj mogla zaplesti z Jugoslavijo v carinsko vojno; nato je izjavil: »Taka carinska vojna bi za našo industrijo, obrt in trgovino imela za posledico nezasižano obremenitev. Posledica bi bila ta, da bi število nezaposlenih zrastle v nedoglednost.« Dasi so navedbe poslanca Richterja dale dr. Seiplu povod za odgovor, vendar z nobeno besedo ni odgovoril na očitke radi avstrijsko-jugoslovanskih trgovinskih pogajanj, temveč se je omejil samo na izjavo o Gradiščanski, katere Avstrija ne izpusti. To je odgovor na izjavo madjarskega zunanjega ministra Valka, ki je pred kratkim odgovoril na neko drugo dr. Seiplovo izjavo v parlamentu, da madjarska vlada ni dala nobene izjave, s katero bi današnje meje v Gradiščanski priznala kot nedotakljive.

Kombinacije o konkordatu s Prago

v Praga, 29. dec. (Tel. »Slov.«) »Večerni Listy« poročajo, da obsega med Vatikanom in Češkoslovaško sklenjeni modus vivendi 29 točk. Sestavljen je po vzorcu konkordata med Vatikanom in Litvo. S čl. 3. se urejujejo medsebojni diplomatski odnošaji. Češkoslovaška bo imenovala poslanika pri Vatikanu, Vatikan pa nuncija v Pragi. Čl. 5. garantira brezpogojno oprostitve duhovnikov in semeničnikov od vojaške službe. Čl. 10. določa, da se imajo meje škofij strinjati z državno mejo. Čl. 11. nalaga Vatikanu, da pred imenovanjem škofa dobi potrdilo češkoslovaškega državnega poglavarja. Čl. 12. določa, da morajo škofje pri prisegi obljubiti papežu, cerkvi in posvetni oblasti zvestobo in pokorščino. Potrdila te vesti Vaš dopisnik na merodajnih mestih v Pragi ni mogel dobiti.

Vlada naglo demantira.

v Praga, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Članek »Večernih Listov«, ki navaja vsebino modusa vivendi med Vatikanom in Češkoslovaško in ki ga je pisal Stříbrný sam, se od uradne strani označuje v polnem obsegu kot napačen. To izhaja že iz tega, da ima vsebina modusa vivendi v resnici samo 7 členov, dočim »Večerni Listy« govorijo o 29 členih. Razem tega je bil načrt prej podpisan, kakor konkordat z Litvo, in torej konkordat ni mogel služiti kot vzorec. Dalje modus vivendi nima nobene določbe o oprostitvi duhovnikov od vojaške službe in se o tem niti ni razpravljalo.

Predsednik Švehla obolel.

v Praga, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Zdravstveno stanje obolelega ministrskega predsednika dr. Švehla se je zopet poslabšalo.

Vse hiti za zlato valuto

Za Italijo tudi francoska banka kupuje zlate rezerve za stabilizacijo franka. — K obem romanskim državam se bo pridružila še Španija.

OFICIJELNI 7 DISKONT SE ZNIŽA.

v Milan, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Kot posledica stabilizacije lire se bo v kratkem znižal sedanji 7% oficijelni diskont. Privatni diskont v Italiji že dolgo radi velike množine denarja, ki je na razpolago, stoji pod 5%. Oficijelna obrestna mera se bo v etapah znižala in prilagodila diskontu evropskih držav z zlato valuto. Stabilizacijska hausse na italijanskem akcijskem trgu se je začasno ustavila, ker velike banke zelo oddajajo. Povprečno zvišanje znaša od stabilizacije 10%, od najnižjega kurza poleti pa 36%.

TUDI FRANCOŠKA BANKA ZNIZALA DISKONT OD 5 NA 4%.

v Pariz, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Banka Francije je diskontno mero znižala ob 5% na 4%, kar je pri otvoritvi borze povzročilo novo hausse, ki pa se je vsled realizacij hitro ustavila, tako da je končni kurz stal pod večeršnjim nivojem.

FRANCIJA BO FRANK V KRAJEM STABILIZIRALA.

v Pariz, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Finančni sodrudi »Echo de Paris«, ki ima baje dobre zveze s Poincarejem, poroča, da je Banka Francije tekom leta nakupila znatne množine zlata v New Yorku in Londonu. Njeno zlato stanje znaša najmanj 6 in pol milijard zlat. frankov. Nakupovanje zlata je priprava za zakonito stabilizacijo.

Pariz in Washington na dobri poti.

v Pariz, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Kakor doznava »Zetit Journal«, se preliminarne pogajanja med Zedinjenimi državami in Francijo, ki naj pripravijo trgovinsko pogodbo, že toliko uspeša, da se lahko računa s skorajšnjim sporazumom v vseh važnih vprašanjih. Kedaj in kje se bodo začela glavna pogajanja, še ni določeno, vendar kakor se predvideva, ne bo treba več dolgo čakati nanje. Provizorija, ki

se je uvedel, da se izognejo carinski vojni, sta se obe stranki držali najstrožje in ni dal povoda za nesporazumljenja.

Španska za zlati standard.

v New York, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Španski poslanik v Washingtonu Hammond, ki je bil danes v avdienci pri Coolidgeu, je napram njemu izjavil, da gospodarski položaj opravičuje vlado, da špansko valuto čimprej prevede v zlati standard.

Kulturna in gospodarska pogodba s Prago

v Praga, 29. dec. (Tel. »Slov.«) O priliki potovanja češkoslovaške narodne skupščine v Belgrad, ki odpotuje menda 20. ali 21. januarja, se bo sklenila kulturna in gospodarska konvencija, da se s tem potrdi svečano zblizanje med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Bivanje češkoslovaških parlamentarcev v Jugoslaviji je proračunano za osem dni. Predvideni so obiski Ljubljane, Zagreba in Belgrada. V Belgradu bosta podpisani obe konvenciji. Kar se tiče gospodarskih vprašanj, hočejo češki parlamentarci urediti sporne točke bodoče trgovinske pogodbe, posebno glede izvoza jugoslovanskega tobaka v Češkoslovaško, za katerega zahteva Jugoslavija gotove koncesije.

Zaječarska tovarna stekla stopi v češki koncern.

v Praga, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Med jugoslovansko tovarno stekla v Zaječaru in med koncernom čeških tovarn stekla se vrše pogajanja za prevzem te tovarne. Sklenitev dogovora je pričakovati v najkrajšem času. Češki koncern namerava v Zaječaru preurediti izdelovanje v velikem obsegu in po modernih metodah.

ustanovitev sklenila v Zenevi v času zasedanja Sveta Društva narodov. Takrat je bil v Zenevi tudi finski šef generalnega štaba, kjer je imel z maršalom Pilsudskim več tajnih konferenc. V tej zvezi je bil tudi dosednji finski poslanik v Varšavi Prokove imenovan za finskega zunanjega ministra.

To je nepoštenost. Težka je borba proti njej, toda nesebično in veliko delo naših zastopnikov sprti pobija laž in utira zmago resnici. Tudi v celoti moramo reči, da vlada, ki je prevzela dezolatan stanje po korupcijskih letih vlade SDS, dela dobro in pošteno, da čim hitreje popravi in ustvarja novo, za napredek naroda potrebno politiko.

BALTIŠKI BLOK POD VODSTVOM POLJSKE?

v Varšava, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Sovjetski poslanik v Estoniji Petrovski, ki se sedaj nahaja v Moskvi, je izjavil v razgovoru s sovjetskimi novinarji, da se ustanavlja blok baltičkih držav pod vodstvom Poljske, da se je

logih kleroradikalov, kar pa se izboljša, je »uspeh opozicije«. Ta demagogija gre celo tako daleč, da poseben tajnik SDS v Belgradu razpošilja posameznim osebam, zlasti uradnikom, obvestila, da so dosegli gotove dobre po posredovanju poslancev dr. Kramerja, dr. Žerjave in dr. Pivka, da je SDS zvedela za dotične odredbe vlade šele iz — Službenih Novin.

Proračun ministrstva za vere v odboru

Pribičević proti pravoslavni cerkvi. — Pavle Radič hoče policaja v cerkvi. — Radičevci za hrvatske odpadnike in proti rimsko-katoliški cerkvi. — Radičevci hočejo, da minister za vere regulira cerkve.

r Belgrad, 29. dec. (Tel. »Slov.«) V finančnem odboru se je danes popoldne pričelo razpravo o proračunu ministrstva za vere. Minister za vere Obradović je podal kratak ekspoziciji in v njem naglasil težave pri sestavljanju proračuna, katerega je moral z ozirom na splošno gospodarsko stanje znatno znižati. Kljub temu je gledal, da ne bi bilo to znižanje tako veliko, da bi bilo na škodo vzdrževanju ustanov tistih ver, ki jih je država

Veroizpovedi:

Število vernikov v državi	5.602.227
Skupen kredit v proračunu za leto 1927/28	67.124.157
Skupen kredit v proračunu za leto 1928/29	56.360.561
Izdatki na enega vernika za leto 1927/28	11.98
Izdatki za enega vernika za leto 1928/29	10.06

K letošnjemu proračunu je treba za rimskokatoliško cerkev prišteti 2 milijona, ki sta določena za izenačenje duhovniških plač.

V debato je prvi posegel Pribičević. Glavni del svojega govora je porabil za to, da je ostro nastopil proti načrtu za ureditev pravoslavne cerkve, za katerega pravi, da je ultraklerikal in da je pravoslavna cerkev šla v svojih zahtevah glede svojega vpliva v javnem življenju dosti dalje, kakor rimskokatoliška cerkev. Če se dajo kakšne ugodnosti pravoslavni cerkvi, je jasno, da jih bo morala dobiti tudi rimskokatoliška. Zahteva pojasnila, kaj je s konkordatom. Pravi, da je bil pokojni Pašić izredno ponosen na srbski konkordat pred vojno z Vatikanom, vendar je takrat Pašića poučil, da je vprašanje katolikov in konkordata z Vatikanom bilo manj važno, kakor danes. Takrat je bilo v Srbiji 20.000 katoličanov, danes pa tvorijo skoro polovico prebivalstva. Zato je to vprašanje povsem drugega značaja, kakor je bilo. Izjavlja, da bo glasoval proti, ker vlada nima jasne cerkvene politike.

priznala. Te ustanove se že itak nahajajo v zelo težavnem položaju, zato bi vsako nadaljnje znižanje pomenilo naravnost njihovo propast. Maksimum se je dosegel. Zato je prosil finančni odbor, da naj pusti proračun takšen, kakršen je. Po novem zakonu se bo to ministrstvo itak spojilo s pravosodnim. Zato bi bilo škoda, če bi se morda varčevalo pri osebnih izdatkih. Prihodnje leto se bo ministrstvo likvidiralo in bo celokupno osebje potrebno,

Pravoslavna	Rimokatoliška in grškokatoliška c.	Muslimani
5.602.227	4.776.751	1.337.687
67.124.157	34.832.595	21.005.991
56.360.561	34.634.103	19.067.133
11.98	7.29	15.70
10.06	7.25	14.25

Pavle Radič izjavlja, da minister za vere sploh ne razume svoje naloge. Po njegovem mnenju je resor ministra za vere samo za to, da vrši nekakšno policijsko nadzorstvo nad duhovščino. Pavle Radič je mnenja, da bi morala država sploh gledati na to, kaj se v cerkvi dela. Verniki so v prvi vrsti državljani. V cerkvi je preveč verske nestrpnosti. Duhovščina ni širokogrudna. Po njegovem mnenju je cilj ministra za vere ta, da bi bil nekak idejni vodja in regulator med verami. Kar se tiče razmerja do sv. stolice, zahteva, da se pri tem gleda na to, da bodo Hrvati ohranili svoje privilegije, zlasti glede cerkvenega jezika. Izjavlja se za starokatoliško cerkev in proti preganjanju starokatolikov. Ostro govori proti beri in zahteva, da se vprašanje nazarencov prouči.

Zemljoradnik Lazič je govoril proti pravoslavni duhovščini.

Črnogorski federalist dr. Drlejevič je govoril za ravnopravnost vseh veroizpovedi. Z zapostavljanjem posameznih ver se pospešuje verski razdor. Vlada v tem proračunu

da se vsa dela morejo pravilno izvesti. Nato je govoril o cerkveni politiki in pravi, da razmere v cerkvenih organizacijah še vedno niso urejene. Tako n. pr. pravoslavna cerkev še vedno ni enotna. Ona je enotna samo v tem, da ima svojega patriarha, sicer pa je v vseh pokrajinah drugače organizirana. Pripravlja se načrt, ki naj to uredi. Predvsem gre za zakon o pravoslavni cerkvi. Nato je navajal posamezne številke:

Evangeliki	Zidje	Starokatoliški
216.847	64.159	41.400
1.470.000	1.181.060	398.540
1.140.000	1.132.220	449.520
6.77	18.40	9.62
5.25	17.64	10.85

nj postopala ravnopravno, dasiravno prizna sedanjemu ministru mnogo dobre volje. Izjavlja, da bo glasoval proti.

Samostojni demokrat Demetrovič je sploh proti ministrstvu za vere. Govoril je o nacionalni in nenacionalni duhovščini in o podržavljenju cerkve. Po njegovem mnenju je vsako podržavljanje nevarno, ker bodo potem cerkve imele državo v rokah. Izjavlja se za absolutno ločitev cerkve od države. Za vzdrževanje cerkev naj se uvede poseben cerkven davek. Zahteva, da se cerkve čimprej odločijo od države. Odločno je proti beri. Izjavlja, da ministrstvo za vere sploh nima pravice do obstoja. Glasoval bo proti.

Nato se je seja prekinila. Debatu o tem ministrstvu se bo jutri nadaljevala. Pred sejo bo imela vladna večina konferenco, na kateri bo razpravljala o tem proračunu.

260 kaznjencev bo amnestiranih v Sofiji.

v Sofija, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Minister pravde je danes predložil kralju seznam 260 političnih kaznjencev za novoletno amnestijo.

Malence do Hrvatske meje proti Stojdragi, cesta Globočica—Cerin in Kostanjevica—Pleterje kot deželne ceste II. vrste. Širina ceste Kostanjevica—Budinjak znaša 5 m. Radi določitve prispevnega sklada za cesto Malence—Stojdraga in Črneče vasi—Budinjak, se pooblašča oblastni odbor, da ugotovi prispevni sklad v dogovoru z oblastnim odborom v Zagrebu in centralno vlado v Beogradu. Gradi se najprej ceste Kostanjevica—Oštre s podaljškom do Črneče vasi, ostale ceste pa sukcesivno sporazumno s cestnim okrajnim odborom v Kostanjevici.

7. Da se preloži deželni cesti II. vrste Črnomelj—Stari trg in Vinica—Preloka—Adlešiči.

8. Da se preloži deželna cesta II. vrste Kranj—Golnik v Goricah in pri Tenetišah.

9. Da se zgradi deželna cesta II. vrste Polica—Višnja gora s predlaganimi varijantami, trasa pa naj se definitivno določi pred začetkom, odnosno po potrebi med graditvijo.

10. Da se sprejme most čez Krko na deželni cesti Mršča vasi—St. Jernej—Novo mesto v kategorijo deželnih cestnih objektov in da prevzame cestni okraj v Kostanjevici in cestni okraj v Krškem vsak polovico tega mostu v svojo oskrbo ob zakonitih prispevkih oblastnega zaklada v smislu 12. odstavka 1 cit. cestnega zakona.

11. Obstoječi občinski most čez Krko pod Smihelom, ki spaja Smihelsko deželno cesto II. vrste na obeh bregovih Krke, se uvrsti med deželne cestne zgradbe ter se izroča v oskrbo cestnemu okrajnemu odboru v Žužemberku ob zakonitem prispevku cestnega okrajnega zaklada in zaklada oblastnega odbora.

12. Da se uvrsti občinska cesta Slap—Lom med deželne ceste II. vrste in izroči v neposredno upravo cestnemu okrajnemu odboru v Trzinu in da oblastni odbor izvrši in ukrene predhodno, kar je potrebno.

Z ozirom na te sklepe je Oblastna skupščina sklenila sledečo resolucijo:

Oblastnemu odboru se naroča, da pri izvrševanju gradbenega programa gleda na to, da se v prvi vrsti popravijo uničene ceste in mostovi ter zavarujejo obstoječi objekti pred uničenjem. Nove cestne in mostne zgradbe naj se grade šele v drugem redu. V teh sklepih za zgradbe novih cest in mostov se niso vpoštevali vsi predlogi, ki so jih stavili poslanci iz raznih krajev, ker prizadeti cestni okrajni odbori in okrajni zastopi še niso poslali ob oblastnega odbora zahtevanih izjav zakonitega prispevanja h kritju gradbenih stroškov. Kadar bo oblastni odbor prejel te izjave, naj stavi skupščini še nadaljnje predloge v sklepanje, da bodo pri novih zgradbah vsi okrajni v enaki meri vpoštevani.

PEVSKIM ZBOROM!

V zalogi imam še nekaj svojih skladb, namreč: 12 ZBOROV (6 mešanih in 6 moških); 14 ZBOROV (6 mešanih, 5 moških in 3 nagrobnice). Cena zvezku je 15.— Din.

Kdor naroči deset komadov, dobi 30% popusta! IVAN OCVRK, kapelnik, Sinj (Dalmacija)

Naj Kina razpade?

Zunanji minister pekingške vlade je te dni dejal: »Gledam pesimistično v bodočnost naše države. Dokler bo propaganda razdvajala mase, mora imeti besedo vojak, maršal, mora vladati državljanska vojna. Ta nesrečna vojna pa pomeni, da smo dejansko v težki gospodarski krizi. Če ta le še nekaj časa traja, potem se bojim, da se polasti mas obup in se lahko ustvari stanje, kakoršno rabi boljševizem za svetovno revolucijo. Bojim se, da bomo nekega dne stali sredi gibanja, kateremu enostavno ne bomo več kos. Boljševiziranje Kitajske postane lahko dejstvo, ki bo pomenilo eno največjih svetovnih nevarnosti.

Tekom naše tisočletne zgodovine je bila Kitajska razdeljena v dva, pet, za celo več okrožij, ki so živela drug poleg drugega. Ne bi bilo torej težko razumeti, če se izvrši delitev Kitajske. Zakaj ne bi mogli obstajati severna in južna Kitajska? Delitev kot predhodna perioda bi hitreje dovedla do notranjega miru kot večno ščuvanje severa na jug in trajna obrambna vojna juga proti severu.

Tudi druga poročila ne zvane manj pesimistično. Japonska naj je posegla v dogovor z Anglijo z intervencijsko politiko v ta kaos, borbo posameznih mest in okrajev med seboj. V Kantonu je sicer komunistična revolucija pobita, a javljajo nam nove nemire. Po angleški vojni ladji »Seraph« rešeni misijonarji in sestre pripovedujejo o tragičnem opustošenju, prekomerni sodu, justifikacijah en grob in — lakoti. Preko štiri milijone Kitajcev strada gleda smrti vsled onemoglosti v oči in si vliva upanje in moči življenja z zavzvižanjem slame in drevesnega lubja. Razen izredne komunistične vstaje v Kantonu pa pravzaprav nihče ne ve, kje je tista velika politična ideja, ki bi kot pri vsaki revoluciji, služila za rdečo nit skozi vzle bivših in trenutnih kitajskih dogodkov.

Nit je treba šele odmotati, če odgrnemo ovaj starodavne rusko-angleškega nasprotstva, ki se je po neuspelem poskusu po zblizanju obeh imperijev v Zenevi še poostrilo. Chamberlain je od Litvinova kategorično zahteval, da morajo sovjeti pustiti Kitajsko pri miru in celo v tej zahtevi je bil hladen kot led, da se poslužujemo pritožbe Litvinova nad Anglijo. Buharin je v odgovor na Chamberlainov predlog odgovoril na zadnjem stranknem kongresu s tem, da je označil sovjetsko akcijo proti tujim državam in kapitalizmu imperijalističnih držav v kolonijah kot najglavnejšo fazo svetovno-revolucionarne delavnosti komunizma. Sovjeti so za novo leto pripravili v Kini, izbrablajoč še silneje buržujsko-nacionalni osvobodilni pokret, splošno vstajo. Kanton je bil prvi; a z isto naglico, kot se je pojavil, je komunizem moral oditi. Strahovladi komunistov je sledila strahovlada nacionalistov; diplomatski in konzularni uradniki sovjetov so bili pregnani, ali ujeti in justificirani in Rusija, ki je ob umoru Vorovskega v Švici, Voronova v Varšavi zagrozila in uporabila vse razpoložljive represalije, ob teh dogodkih molči in »Times« označujejo Čičerinovo protestno noto — slabotno. Naravno: vojna je izključena; doma je opozicija, stagnacija v industriji, brezposelnost v delavstvu in nezadovoljnost pri kmetu. Roke so vezane na vseh krajih.

Za kitajskimi žrtvami pa mane roke ameriški, angleški in japonski kapital, svetovni kapitalistični trusti, spremljani od siren bojnih ladij, sipajoč zdej temu, zdej drugemu oblastniku denar in osvoboditveno gibanje je stalno tam, kjer se je že pred desetletji začelo.

Rusija je torej doživela v Kini nov poraz, s sovjeti je pri kraju, večina je proti njim. Anglija je zmagala tudi to pot. Morda pa se, če vstane mož, ki bo rešil problem federalizacije Kine, kitajski problem le obrne uspešno proti Angliji in bo ta po vzgledu Egipta, Kanade, Irske morala končno tudi na Kitajskem popustiti?

Ceški poslanec Calobina umorjen

v Praga, 29. dec. (Tel. »Slov.«) V bližini Velikega Mihelca pri Košicah so davi našli poslanca češke agrarne stranke Josipa Calobina ustrelenega. Včeraj je v spremstvu kovača Hornege šel v svoj vinograd in vzel s seboj lovsko puško, ker je hotel iti na lov. Hornege se je vrnil v vas, Calobin pa je ostal v vinogradu. Ker ga do davi ni bilo domov, so ga šli iskat in so ga nedaleč od vinograda našli ustrelenega v glavo. Puška je bila še na rami in ni manjkalo noben naboj. Jasno je, da je bil žrtev umora. Sodna komisija je ugotovila, da strel ni bil naravnost smrten, temveč da je Calobin vsled onemoglosti zmrl. Po uradnih poročilih so ga ubili divji lovci, ali pa je bil žrtev privatnega maščevanja. Calobin je bil človek hude jeze in v jeseni mu je nekdo zažgal konjski hlev.

Prvi rezultat šahovskega kongresa.

v London, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Rezultat prvega kola šahovskega kongresa, ki se je včeraj začel v Hastingsu, je sledeči: Sergeant proti Michellu remis, Yates premaga Colea, Tartakower proti Thomasu prekinjeno. Od inozemskih igralcev se udeležujejo kongresa še Steiner in Knocke, iz Anglije pa Bürger in Norman.

Princ Pavle kot kraljev zastopnik pri proslavi Matice Srpske

Izjava v »Pravdi«. — Vse »Jutrove« pripovedke o demokratih postavljene na laž. — Demokrati odklanjajo nauke Pribičevića in Radiča.

r Novi Sad, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Velike svečanosti ob priliki stoletnice Matice srbske so se danes izvršile v največjem navdušenju in ob navzočnosti številnih delegatov iz cele države in tudi inozemstva. Slovenija je odlično zastopana po delegatih vseh naših kulturnih institucij. Prosvetno zvezo zastopa tajnik Vinko Zor, Družbo sv. Mohorja pa predsednik dr. Kotnik. Ze snoč so prispele v Novi Sad prosvetni minister Kumanudi, češkoslovaški poslanik Šeba, belgradski nadškof o. Rafael Rodič.

Snoči se je vršila slovesna predstava, danes pa slovesna akademija v narodnem gledališču. Ker je kralj obolel, ga zastopa princ Pavle. Princu Pavlu so priredili veličasten sprejem. Kraljevemu poslancu je nad 20.000 prebivalcev priredilo živahne in navdušene manifestacije.

Svečana akademija se je pričela ob 10 dopoldne. Prvi je govoril predsednik Srbske matice Vrhovac, ki je pozdravil vse delegate.

V imenu vlade je govoril minister Kumanudi. Naglasil je veliko zgodovinsko misijo Matice srbske, ki jo je izvajala do popolnosti. Nato je objavil, da je kralj odlikoval Matiko srbsko z redom sv. Save I. razreda, njene zastopnike pa z visokimi redi.

Za prosvetnim ministrom je govoril češkoslovaški poslanik Šeba, ki je v imenu češkoslovaške vlade in češkoslovaškega ljudstva izrazil zadovoljstvo nad lepo proslavo in izrazil željo, da naj bi Matica srbska tudi v bodoče dosegla tiste lepe uspehe, kakor jih je v stoletju svojega delovanja.

Nato so se vrstili govori predsednika Matice Vrhovca o delu Matice, ljubljanskega vseučiliškega profesorja Radojčiča o slovanski vzajemnosti, ter številni govori zastopnikov raznih društev.

Proslava je potekla veličastno in je na vse navzoče napravila globok vtis. Popoldne ob 4 se je vršilo slovesno odkritje spomenika Sfařiku.

ministri tudi od tega najvišjega fora zahtevali za svoje delo zaupnico, kakršno so imeli od glavnega odbora in poslanskega kluba.

Prepričan sem, je dejal ta demokratski prvak, da bodo demokratski vodje dovolj pametni in ne bodo poslušali tega, kar jim neprestano skušajo imputirati Radič, Pribičević in gospodje iz zemljoradniške stranke. Želja vseh teh je samo ta, da demokrati izstopijo iz vlade in da bi jim delali družbo v opoziciji. Z druge strani se zopet delajo kombinacije, da naj bi vsaj radičevci vstopili v vlado. Pri tem se pozablja, da s tem človekom ni mogoče delati. V vsakem slučaju bi bila koncentracijska vlada, kakor si jo zamišlja opozicija, absolutno slabša od sedanje vlade.

2. Da se zgradi deželna cesta II. vrste Dob—Podgaber in Zagorica (Bič)—Sela pri Šumberku.

3. Da se preloži »Špančkov klanc« na deželni cesti I. vrste Pluska—Litija.

4. Da se zgradi nov železobetonski most čez Krko v vasi Krka na deželni cesti I. vrste Grosuplje—Žužemberk.

5. Da se zgradi železobetonski most čez Težko vodo pri Ceremošnjah ter prelože klanci: a) na deželni cesti II. vrste pri Ceremošnjah; b) pri vasi Selo na deželni cesti Podturn—Toplice; c) na deželni cesti II. vrste Bršljin—Prečna; d) na deželni cesti I. vrste Novo mesto—Grosuplje pri Soteski.

6. Da se zgrade ceste Kostanjevica—Oštre do Hrvatske meje proti Budinjaku ter cesta

Javna dela v ljubljanski oblasti

Na zadnji seji ljubljanske oblastne skupščine je skupščina na predlog oblastnega odbora sklenila, da se zgradi več cest in mostov. Teh sklepov je 12. Vsak sklep vsebuje podrobno določila glede tega, kako se razdelijo gradbeni stroški in na kak način se izvede gradnja. K skupnim gradbenim stroškom prispevajo deloma oblastni zaklad, deloma cestni okrajni zakladi in udeležene občine. Gradbena dela lahko izvede oblastni odbor v lastni režiji ali pa jih odda na javni zmanjševalni dražbi.

Oblastna skupščina je sklenila sledeče:

1. Da se gradi deželna cesta II. vrste Markovec—Viševak in deželna cesta II. vrste Vrhovca do ovinka deželne ceste I. vrste pri Podgori s potrebnimi mostovi.

Splošne prosvetne smernice za našo državo

Poročali smo že na kratko, kakšni so bili v glavnem zaključki komisije za izdelavo stalnega šolskega programa za vso državo. Danes bomo obširneje seznanili našo javnost s splošnimi načeli glede zunanje in notranje strani našega šolstva, ki jih je predlagala, da se lahko izrečejo o njih tudi drugi.

Poudariti je treba predvsem, da — žal — odločujoči činitelji vsedotlej niso posvečali temu vprašanju tiste pozornosti in smotrene iniciativnosti, ki mu gre. Kako drugače resno in vsestransko so se bavili s šolsko reformo v drugih državah vsa dolga leta po vojni! Pri nas smo šele sedaj prišli do prepričanja, da je treba biti najprej vsaj o gotovih temeljnih stvareh na čistem, preden se morejo izvesti podrobne spremembe, če naj ne pobijajo druga druge in se ne menjajo vsake kvatre. Če je torej ukrep prosvetnega ministrstva začetek sistematičnega dela v tem pravcu, ga moramo le pozdraviti.

Seveda pa more tak odbor izgraditi le prvo zaslonno podlago za nadaljnje delo. Saj je sestavljen precej po slučajnih vidikih, maloštevilni in primorani, da sklepa razmeroma hitro brez zadostnih statističnih, orientacijskih in teoretskih predel. Zato bodo potrebovali njegovi zaključki v tej ali oni točki spopolnitve ali poprave s strani interesentov. Odmev iz javnosti pač ne bo brez vpliva na končno odločitev.

Kakor smo že omenili, moramo komisiji gotovo šteti v zaslugo, da je odločno naglasila, kako zgrešeno je govoriti o prevelikem številu katerihkoli šol pri nas. Ena največjih napak naših politikov je, da ne dovolijo potrebnih sredstev za razvoj šolstva. Brez tega pa je vsak napredek skoro nemogoč. Zato spada na prvo mesto resolucija o

mizernem materijelnem stanju naših šol.

Po izčrpnem pretresu tega vprašanja ugotavlja odbor enodušno, da je materijelno oskrbovanje šol nezadostno in tako pomanjkljivo, da ne more šola izvrševati niti svojih najosnovnejših nalog. Poslopja za ljudske šole so čisto v nezadostnem številu in njihovo oskrbovanje od občin je zelo neredno in more le v prav redkih izjemah kolikortoliko zadovoljevati.

Poslopja za srednje šole so še maloštevilnejša in zato se i v Belgradu i v notranjosti učenci naravnost dušijo v tesnih in nehigijenskih stavbah. A v nekaterih krajih so učenci in učitelji izpostavljeni tudi neposredni nevarnosti in slabih in pokvarjenih poslopjih. Šolska oprava se more najti samo izjemoma v boljsem stanju, a zbirka učil sploh ni, ali pa so zastarele, nepopolne ali sestavljene brez sistema. Radi vsega tega se šolanje vrši nepopolno, brez nazorne pouka, v škodo znanja, učiteljev in učencev. Često manjkajo tudi sredstva za redne šolske potrebe (kurivo, pisarniške potrebščine i. dr.), a plača učnemu osebju niti oddalje ni zadostna, da bi se moglo posvetiti izključno učnemu delu.

Zbog pomanjkanja denarnih sredstev trpe takisto visoke šole in ta razlog ovira v prvi vrsti tudi njihovo delovanje in ubija vrhu tega ugled celokupnega dela za izobraževanje mladine in pripravljanje učnega naraščaja.

Člani odbora smatrajo soglasno, da bi bilo treba poskrbeti za veliko investicijsko posojilo za zidanje šolskih poslopij in njih oskrbovanje in podlaga za to posojilo bi se dobila v zadostni meri v velikih najemninah, ki se danes plačujejo za privatne, zelo neprimernih zgradbe, v katerih se posamezne šole nahajajo. Prav tako je treba povišati tudi vsoto za plače vseh vrst učnega osebja, tako da bi bil učni poklic kar najbolj privlačen in bi se mu obenem omogočilo, da dostojno živi samo od dela v šoli. V tem slučaju bi se s pravom tudi od njega mogel zahtevati maksimum napora in odgovornosti za one, ki pokažejo pri svojem delu neuspeh.

Prav tako važna je

reorganizacija prosvetne uprave.

1. Politika se mora oddeliti od šol in potem naj prenehajo osebne spremembe, ki so v navadi ob vsaki izmeni ministrstva.

2. Upravne oblasti prosvetne edince se imajo zediniti v večja prosvetna telesa, katerim je treba z zakonom dati določeno kompetenco in jih odtegniti vsaki ingerenci velikih županov ter jih predrediti direktno ministrstvu prosvete.

Ta širša prosvetna telesa naj se imenujejo prosvetni inspektorat: načelujejo jim prosvetni inspektorji, katerih razmerje do samoupravnih teles je treba prav tako urediti z zakonom.

3. Naj se uredi z zakonom, da se prosvetni zakoni ne morejo spreminjati s finančnim zakonom in v zvezi s tem se želi, da se potegnejo členi 42, 43 in 44 iz predloga finančnega zakona za proračunsko leto 1928-29.

Strokovno šolstvo pod strokovnimi ministri

Deljena pa so bila mišljenja pri vprašanju, ali naj bodo vse šole pod ministrstvom prosvete ali pa naj bodo strokovne šole pod strokovnimi ministri.

Prvo mnenje je, da bi moral biti ves pouk pod ministrstvom prosvete in bi se tu ustanovili posamezni strokovni oddelki in odseki.

Drugo mnenje je, da naj ostanejo samo strogo strokovne šole še naprej v pristojnosti onih ministrstev, ki se bavijo z dotično stroko, in sicer iz sledečih razlogov:

1. ker bo samo tako zagotovljen odločilen in uspešen vpliv strokovnjakov v dotičnih šolah,

2. ker bodo mogle samo v tem slučaju strokovne šole, ki so vedno dražje od ostalih, biti normalno financirane, in

3. Ker obstoji samo v tem slučaju garancija, da se strokovnjaki, ki vodijo pouk v strokovnih šolah, ne bodo tako pogosto menjali, kot se dogaja sedaj v ministrstvu prosvete.

A vsa komisija je istih misli v tem, da se takoj upostavi ožja zveza in sodelovanje med vsemi ministri, ki se bavijo s šolo in narodno prosveto v katerikoli obliki, in sicer na ta način:

1. da se osnuje pri prosvetnem ministrstvu Prosvetni svet, v katerega bi prišli vsi šefi oddelkov v ministrstvu prosvete, predstavniki vseh ministrstev, ki imajo razne šole, predstavniki šolskih združenj in predstavniki glavnih kulturnoprosvetnih in pridobitnih organizacij iz vse države. Ta Prosvetni svet bi imel nalogo, da vzdržuje organsko edinstvo celokupnega prosvetnega dela, da daje iniciativo za šolske in prosvetne reforme in da stavlja o tem primerne predloge.

2. Da se čim prej reorganizira Glavni prosvetni svet in da se predvidijo v njem tudi zastopniki kmetijskega, obrtnotrgovskega, higienskega in sportskega pouka.

Uniformiteta ali diferenciacija?

Dočim se je komisija v bistvu primeroma lahko zedinila, kako naj se preuredi razne vrste šol, katere so najvažnejše in kaj jim je najbolj potrebno, so pa mnenja šla zelo naražena glede edinstva načrta in programa in delnega razlikovanja po razmerah in potrebah. To izraža tudi resolucija:

Izhajajoč enodušno od temeljne zahteve narodnega edinstva, ki se mora v vseh šolah soglasno negovati, se je zahtevalo z ene strani tudi edinstvo vseh učnih načrtov in istih vrstah in tipih šol, dočim se je z druge strani zahtevalo, da se zlasti v vprašanih načrtov odstopa od zahteve popolnega edinstva v tem smislu, da se poleg enotne osnovne note dopusti i gotova diferenciacija. Ta diferenciacija je potrebna z ozirom na take znatne razlike, kot obstoje n. pr. med deželo in mestom, med moško in žensko mladino ter med razvojem, razmerami in potrebami posameznih krajev naše velike domovine. Taka diferenciacija bi odgovarjala tudi duhu in zahtevam sodobne pedagogike in metodike poučevanja, iz katere bi zahtev rezultat potreba podrobnejšega obdelovanja bližjih in bolj znanih stvari in razmer poleg popolnega obdržanja edinstva v vsem, kar mora biti skupno.

Zastopnika Slovencev v komisiji izražata željo, da naj se v slovenskih osnovnih šolah, kjer se mora vršiti pouk pretežno v materinskem (slovenskem) jeziku, ne forsira preveč učenje srbohrvatskega jezika; dosti je, ako se učenci slovenskih osnovnih šol spoznajo diferencialno s srbohrvaščino in se nauče cirilice, toda ta pouk naj se daje šole v najvišjih razredih osnovne šole. Na isti način kot se to dela v slovenskih srednjih in njim sorodnih šolah za srbohrvaščino naj spoznava srbohrvatska mladina takih šol glavne temelje slovenskega jezika in kulture.

Poudarjalo se je k tej točki, da se tudi po srbohrvatskih srednjih šolah marsikje tako profesorji kot dijaki prostovoljno bavijo s slovenščino, kar je priznanja vredno, vendar še dolgo ni ista, niti edinstvena mera kot pri nas, kjer je srbohrvaščina poseben obližan predmet, kar obteži urnik za 1—2 uri več.

Splošna kulturna usmeritev naših šol

Rezolucija o nacionalni in splošni kulturni orientaciji naših šol je kaj splošna in se komaj površno dotakne vseh problemov, ki so se tu obravnavali; je torej le malo veren izraz diskusije, ki je na drobno označila, na kaj naj se nanaša državljanski pouk in vzgoja v

vseh vrstah šol, tako da bi mladina stopala i s te strani boljše podkovana v življenje. — Glasi se:

Srednja šola mora dati poleg splošne izobrazbe in priprave za študij na visokih šolah tudi dobro državljansko vzgojo v duhu narodnega in državnega edinstva. Navajajoč na čim večje stike z ostalimi slovanskimi narodi, naj uvaža mladino v duhovno zvezo tudi z najkulturnejšimi evropskimi narodi z učenjem jezikov teh narodov in njihovo spoznavanje njihove znanosti in književnosti. Radi tega je treba poleg skupine nacionalnih predmetov, ki bodo tvorili jedro srednješolskega pouka in poleg enega slovanskega jezika (v prvi vrsti ruščine), ki se bo predaval v najvišjih razredih, posvetiti obilno pozornost temeljitemu učenju tujih jezikov. Od njih se bo poučeval eden (francoski) od 1. razreda, a drugi (nemški, italijanski, angleški) od 3. razreda srednje šole.

Duh naših šol v učnem in vzgojnem pogledu.

Izobraževalno in vzgojno delo kot glavna naloga šole še vedno v znatni meri zaostaja za razvijanjem intelekta in tako povprečno prevladuje v šolah učenje, obnavljanje učne tvarine in mehanično ocenjevanje takšnega znanja.

Cepprav mora srednja šola kot priprava za znanstveno delo, posebno v višjem tečaju, in strokovne šole po svoji praktični nalogi, dati učencem določeni krog znanja, je vendar zlasti važno, da je treba posvetiti v vseh šolah posebno pažnjo aktivnemu delu učencev, osebnemu doživljanju in izdelavanju. Razvijati ne samo razum ampak izobraževati tudi čustvovanje in voljo mladine, ki bo dobila tako čim bogatejše in obširnejše zanimanje za narodo in kulturno življenje človeka in mogla pojmiti smisel vede sploh.

V tem je treba gledati in prav razumeti zahteve, da se šola približa življenju.

Z ozirom na te naloge in te cilje je treba v šoli odbrati učni material in tako odpraviti preobličnost učencev. Potem je treba posvečati posebno pozornost načinu predelavanja izbranega materiala (posebno metodiško-didaktični postopek).

V šoli se mora predavanje in spraševanje po možnosti vezati in redovanje mora biti uspeh celokupnega dela učenčevega v določeni dobi.

V zvezi s tem je treba vzeti v poštev tudi možnost reforme redovanja, tako da se uvede čim manjše število splošnih redov.

Tudi sestavljanju učnih knjig v navedeni smeri je treba posvetiti največjo pozornost.

Splošno je mnenje, da poleg aktivnega dela v šoli ni niti potrebno niti pedagoški upravičeno, uvajati zaključne izpite na koncu šolskega leta.

O završenem izpitu koncem nižjega tečaja srednje šole so bila mnenja deljena.

Zaključni izpit koncem višjega tečaja naj se pridržijo, a misliti se mora na to, da se izvede v poslednjih dveh razredih odločno diferenciacija po nagnjenih in po potrebi priprave za znanstveno delo z uporabo načela kompenzacije.

Stike med domom in šolo je treba po znanem načinu čim bolj izgraditi.

Vse notranje življenje šole, ki zahteva intenzivno osebno zavzemanje učnih moči za idealne cilje izobraževanja in odganjanja, zahteva brezpogojno da se materialne razmere šolnikov tako uredijo, da bi se mogli posvetiti svojemu poklicu z vso udanostjo, ki se od njih zahteva.

Velike principijelne važnosti je slednjič poglavje

cerkev in šola.

Zahteve cerkvenih oblasti (pravoslavnih in katoliških) so sledeče:

1. Načrt in program: Naj se v vseh srednjih in njim sličnih šolah zadrži veronauk po sedanjem začasnem učnem načrtu in programu v prečasnih krajih, a naj se uvede v ostalih krajih domovine v isti meri, v kolikor ni bilo to dosedaj izpeljano, in sicer po 2 uri na teden v vseh razredih.

Tvarina verouka ostane kot je določena v začasnem učnem načrtu in programu.

V strokovnih šolah, v nižjih in srednjih razredih, naj se uvede verouk kot v razredih srednjih ali njim sličnih šol.

Na trgovskih akademijah naj se vrši vsako nedeljo vsaj nagovor ali versko predavanje in naj se ohranijo verske dolžnosti in vaje.

Verski pouk imajo vršiti duhovniki in sicer: ali samostojni kateheti ali dušnopastirski duhovniki, ki jih bodo nastavljalje cerkvene oblasti soglasno z ministrom resora, kateremu šole pripadajo.

2. Cerkevne oblasti bodo z ozirom na pripravo učnih moči-duhovnikov določale izmed sposobnih in kvalificiranih tiste duhovniške osebe, ki imajo razen teološke priprave pripravo iz metodike in pedagogike.

3. Nadzorstvo v versko-moralni vzgoji mladine imajo voditi samo cerkvene oblasti po predhodni soglasnosti z ministrstvom resora, v katerega dotične šole spadajo.

4. Učbeniki za verouk se morajo izdelati pod cenzuro cerkvenih oblasti in v njih založbi izdajati, a ministrstvo bo te učbenike predpisalo kot učne knjige dotičnih šol.

5. Svečnikom, ki niso samostojni kateheti, mora država dati primeren honorar od ure:

Naziranje komisije:

ad 1. Glede načrta in programa, priprave učnih oseb, nadzora verskega pouka, kakor to zahtevajo cerkvene oblasti, ni v principu nihče od prisotnih članov konference proti potrebi verskega pouka v šolah, vendar se je poudarilo mnenje nekaterih članov, da se naj v mnogih krajih zaradi pomanjkanja prostorov (predvni pouk), razsvetljave, bužet-ske nemožnosti in drugih razlogov, posebno ker se moralna vzgoja mladine tudi z ostalim poukom pospešuje in izjavja, verouk v 2 najvišjih razredih srednjih šol ukine oz. se radi velikega števila ur za nove predmete (n. pr. higijena, prirodne vede i. dr.) ne more uvesti, dočim so bili nekateri člani konference za zahteve cerkvenih oblasti v polnem obsegu, t. j. da verouk ostane.

V strokovnih šolah bi se moglo iti vsakemu pouku naproti, da se uvede vsako nedeljo, pa tudi zapovedan praznik ekshorta ali versko predavanje ter da ostanejo verske dolžnosti in vaje.

ad 2. Zahtevala se je z več strani priprava rednih duhovnikov-učiteljev, t. j. samostojnih katehetov zlasti v srednjih in sličnih šolah, da naj bo pedagoško in metodiško dovršena in urejena z ozirom na razne panoge prirodnih znanosti.

ad 3. Glede nadzora pri religiozno-moralni vzgoji se je pristalo na to, da oskrbujejo isto cerkvene oblasti po svojih določenih organih, ki jih bo pristojno ministrstvo v soglasju s cerkvenimi oblastmi postavilo.

ad 4. Učbeniki za verouk naj se po možnosti preuredijo, skrajšajo ter uravnajo primerno pojmovanju in umski zrelosti mladine.

Izdelani učbeniki — po mišljenju cerkvenih oblasti najpriladnejši — naj se predlože Prosvetnemu svetu v svrhu pritrditve s pedagoške in metodiške strani.

ad 5. Glede honorarja duhovnikom, ki niso samostojni kateheti, pa predavajo verouk v šolah, ni bilo nobenega ugovora.

Dr. Lovro Sušnik.

Brušena čaša

(Im Schoberhäusel. Paul Keller — J. Pucelj.)

Med mnogimi samotnimi, od sveta izgubljenimi kočami visoko gori na obronku gora je bila Koparjeva kočica najbolj izgubljena, najbolj sramotno prebivališče. Odkar ljudje pomnijo, so tam hiševali samo sekači lesa, ki so zdolaj v dolini imeli komaj kaj drugega opravila, kakor da so si včasih nakupili malo krušne moke in zavojček kave in tobaka. Sicer so rabili samo mleko za svoj živež, in tega so dajale koze. Odkar se je stari Kopar pri vožnji lesa ponesrečil in nagle smrti umrl, je stanovala v koči še globočja samota kot prej. Stara Koparina, ki je bila kljub svojim šestdesetim letom še zelo trdna in zdrava žena, je nabirala zelišča in »čaj« po gozdu in ga prodajala spodaj v lekarno. Tako je stala kočica pogosto ves dan zapuščena, in zgodilo se je, da se je družina srn vlegla pred hišna vrata, ker je toplo sonce pogosto ravno tam nudilo prijeten prostorček za ležanje.

Nekega dne pa je postalo vse drugače. Skandal je prišel v hišo, da se je pogosto zdelo, da se majo stare stene in so vsi netopirji prestrašeni pobegnili, da sploh ne mislimo na pobunjenega srnjaka, ki je vrgel rogovje v zatilnik in je s svojimi ljudmi užaljen pobegnil in se ni vrnil nikdar več. To je bobnelo, žvižgalo, ukalo, se majalo in pokalo v koči, in ves hrup je prihajal od dečka, ki je bil star komaj deset let in ki je mislil, da ima do razposajenega hrušča, ki ga povzroča, naravno pravico; bil je edini pravnuk Koparjeve matere in je veljal pred vsemi postavami sveta za neovrgljivega dediča Koparjeve hiše s sto tolarji dolga, ki je počival na njej.

Najhujša in najdaljša svarilna pridiga, ki jo je imela Koparjeva mati svojemu vnuku, se je glasila: »Ti si vendar nepriden mladič!« In ta pridiga ni učinkovala bogve kako uničujoče. Saj tudi ni imela poguma, zakaj ne le hrupa je prinesel mladi Robert v hišo, ampak tudi tolažbe in veselja.

Prvi težki udarec, ki ji je iztrgal tovariša v življenju, je žena s svojim močnim pobožnim srcem prebolela, toda drugi, ki je kmalu sledil prvemu, jo je globoko sklonil, tako globoko, da je mislila, da vidi čisto tik v svoj grob.

To je bilo, ko ji je umrl edini sin na sušici. Kako je bil on zdrav človek, kot mladič prav tako razposajen paglavac kakor zdaj Robert! Toda steklarina ga je umorila kakor tako mnogo drugih, tako mnogo. Stekleni prah, ki leže na pljuča, ugonablja ljudi. Potem pa pride »steklarska bolezen«, in zoper njo ni zraslo nobeno zelišče.

On, sin, je to tudi vedel. Ko ni mogel več dalje delati in je slutil, da bo kmalu umrl, je šel neki dan na ravnateljstvo, je odpovedal službo in želel kupiti zadnjo stekleno čašo, ki jo je bil umetelno izbrusil. Prepustili so mu jo po ceni »kot stane njih«, in nesel jo je domov. Tam je pokazal na posteljico, ki je v njej spal mali Robert in je rekel svoji ženi: »Marija, shrani mu čašo, da bo imel nekdo spomin na svojega očeta. In ne daj, da bi postal brus!«

Tako je bil rekel in par tednov pozneje je umrl, Marija je morala spet k tujim ljudem v službo, mladič pa je prišel k stari materi in čaši z njim. Ta je bila zdaj skrbno skrita v stenski omari. Ob nedeljah pa so jo večkrat ven vzeli, postavili na mizo in jo občudovali. Tedaj je prišel od daleč nekje bel solnčni

žarek, se je zazrcalil na čaši, in zažarela je in se svetila kakor sveti kelih, v katerem je bilo darovano življenje, in h kateremu so prihajali od časa do časa žarki visoke milosti iz nebesne daljave, da ne bi nikdar ugasnila njegova moč, tolažbe in krepiča polna.

Ko je prišel božični večer, ko je stalo zunaj okrog Koparjeve kočice tisoč srebrnih božičnih drevesc, je postavila Koparjeva mati stekleno čašo na sredo bode pogrnjene mize, Božičnega drevesa ni okrasila. Tako lepo kakor so jelke zunaj, okrog katerih prši nešteto diamantov in snežni svetlobi, tako lepo bi vendar ne mogla narediti. Steklena čaša je stala na mizi, in poleg nje so ležali mali darovi za Roberta, ki si jih je bila stara mati s težavo prihranila zanj.

Koparjeva mati je brala ono božično zgodbo, katere moč in ljubeznost ni dosegel se noben pesnik, čeprav v resnici ni nič drugega kakor popolnoma preprosto poročilo: »Tisti čas je prišlo povelje od cesarja Avgusta, da naj se popiše vsa dežela...« Potem sta oba pela »tiha noč, sveta noč«, in mladi je starko mogočno pregrmel. Nekoliko sta govorila še o tem, kako velik umetnik je bil oče, in sta stekleno čašo spet postavili v omaro. Potem nista vedela nič več prav, kaj bi počela. Mladici si je oblekel novo pleteno jopico, in posadil na glavo debelo kožuhaško kapo in je strmel ven v snežno svetlobo večera.

»Zdolaj nekdo prihaja...« je nenkrat vzkliknil, »pismočica... proti naši hiši gre.«

Starka je tudi pogledala ven; videla ni ničesar. Mladič pa je bil že iz hiše potegnil svoje male ročne sani in je zdrčal doli po gorski poti pismočiči nasproti. Čez nekaj časa

Dnevne novice

KOLENDAR.

Petek, 30. decembra, Evgenij, Liberij, Fugenij, Nicefor. — Solnce vzhaja ob 7.48 zj. in zaide ob 4.19 pop.

Dunajska vremenska napoved za 30. december: Polagoma se bo začelo od zahoda jasni, mraz pa bo huji.

★ **S tehnične fakultete** smo dobili: Kakor poroča belgajska »Politika« dne 28. dec. t. l., je na konferenci, ki so jo imeli belgajski univerzitetni profesorji proti ukinitvi posameznih fakultet, rekel profesor belgajske medicinske fakultete g. dr. Djoka Nešić, da ima ljubljanska tehniška fakulteta 120 slušateljev. Temu nasproti mi je čast ugotoviti, da je vpisanih v zimskem semestru 1927-28 na ljubljanski tehniški fakulteti 495 slušateljev. — Dekan tehniške fakultete: Foerster.

★ **Ponovna intervencija dr. Gosarja za tobačne delavce.** Minister dr. Gosar je večeraj sporočil Jugoslovanski strok, zvezi, da je ponovno interveniral pri zastopniku ministra za finance, da naj se hitro izda pravilnik o plačah in pokojninah tobačnega delavstva. Zastopnik fin. ministra je izjavil, da je velika težkoča v tem, da je položaj monopolnega delavstva v državi tako različen, da se pa hoče resno zavzeti za rešitev te zadeve tako, da bo pravilnik lahko v doglednem času izdal.

★ **Železniške legitimacije duhovnikov.** Od škof. ordinarijata v Ljubljani smo naprošeni za objavo sledečega poziva: Gg. duhovniki ljubljanske škofije naj svoje železniške legitimacije v svrhu podaljšanja veljavnosti za l. 1928. predložijo v podpis škofijskemu ordinarijatu v Ljubljani.

★ **Ameriški poslanik g. Prince** bo imel v Zagrebu več predavanj o slovanskih jezikih in o Slovanih v Ameriki. G. Prince je bil pred svojo diplomatsko kariero profesor slovanskih jezikov na Columbia University v New Yorku.

★ **Podpredsednik narodne skupščine** dr. Hrasnica je po zasebnih poslih odpotoval na Dunaj.

★ **Zgodovinski dnevi.** 30. decembra: 1865. se je rodil angleški pisatelj Rudyard Kipling. — 1862. se je rodil slovenski pesnik in pisatelj Anton Funtek. — 1903. je pogorelo veliko čikaško gledališče. V ognju je našlo smrt 562 ljudi. — 1913 je umrl dr. Ignacij Žitnik. — 1881. je umrl ruski pisatelj Vasilij Griigorjev.

★ **Okrajni zbor delegatov SLS v Konjicah** se je vršil 28. t. m. v tamkajšnjem Katoliškem domu. Število udeležencev je znašalo nad 100. Kljub skrajno slabemu vremenu je bila udeležba nad vse pričakovanje sijajna. Poročali so narodni in oblastni poslanci ter gerent okrajnega zastopa dotičnega okraja, predavala sta pa prof. Prijatelj iz Maribora in obl. poslanec Ovčar kot odposlanca tajništva SLS v Mariboru.

★ **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« od 28. dec. prinaša med drugim nova disciplinska pravila za učence srednjih in srednjih strokovnih šol, ki spadajo pod prosvetno ministrstvo. Po teh pravilih je kajenje prepo-

vedano. Po 19. potimi ozir. 20. uri poleti ne smejo hoditi po ulicah. Prepovedano je obiskovati gledališke, bioskopske, cirkuske in druge predstave, dalje gostilne in kavarne. Na dijaških zabavah se vobče ne smejo uživati alkoholne pijače.

★ **Važen korak Delavske zbornice.** Kakor je »Slovenec« že poročal, je bila sklenjena med Delavsko zbornico za Slovenijo v Ljubljani in krajnim šolskim svetom za celjsko okolico kupna pogodba za poslopje bivše celjske okoliške deške ljudske šole. S to kupno pogodbo preide to poslopje, ki se nahaja na zelo ugodnem prostoru, v last Delavske zbornice, ki bo poslopje modernizirala in adaptirala tako, da dobe delavci v poslopju svojo delavsko kuhinjo, čitalnico, knjižnico in prenočišča. Delavske strokovne organizacije bodo imele v teh prostorih svoje lokale, borza dela pa svoje poslovne prostore. V poslopju se bo uredilo tudi nekaj zdravih stanovanj. S tem pridobi mesto lepo zgradbo, delavstvo in vsa celjska javnost pa nujno potrebno lastno socijalno in kulturno središče. Pri tej priliki moramo posebej poudariti veliko razumevanje zastopnikov krajnega šolskega sveta celjske okolice in okoliške občine za socialne in kulturne naloge Delavske zbornice. Kajti s tem, da sta gori omenjeni korporaciji pri prodajni ceni popustili ceno poslopju do skrajnosti, sta omogočili Delavski zbornici, da razvije v važnem industrijskem centru — Celju svoje delo v socijalnem in izobraževalnem oziru, kar bo gotovo v ogromno korist tako celjski mestni in okoliški občini kakor tudi krajnemu šolskemu svetu za celjsko okolico.

★ **Lepo novoletno darilo** je knjiga »Srčni rubini svete Male Terezije Deteta Jezusa« od M. Elizabete O. S. Urs. Dobiva se v uršulinskem samostanu v Ljubljani in stane v platno vezana 36 Din.

★ **Muslimani se bodo reformirali.** Reforme Kemal paše v Turčiji so našle odmev tudi med jugoslovanskimi muslimani. Te reforme obstoje v glavnem: žene ne smejo več zakrivati obrazov, moški morajo pa mesto fesov nositi klobuke. Starejši muslimani so proti tem reformam, mlajša generacija pa se je izjavila za reforme. Na čelu reformnega gibanja stoji sam reis-el-ulema efendi Čaršević, ki se je nedavno mudil v Carigradu in je z navdušenjem sprejel te reforme Kemal paše.

★ **V naše državljanstvo** je sprejet Bogomil Čehak iz Ljubljane z ženo Olgo in sinovima Ulrikom in Bogomilom.

★ **Poprava mostu.** Lesen most preko kamniške železnice med Ježico in Savljami, ki je bil za promet dalj časa zaprt, je končno popravljen in izročen prometu. Železniška direkcija je oskrbela novo konstrukcijo.

★ **Važno za ribolovce in lastnike ribolovskih pravic.** Ministrstvo za kmetijstvo in vođe je razposlalo prizadetim korporacijam osnutke uredbe o ribolovu, katerega namerava v najkrajšem času objaviti. Po mojem mnenju moramo za Slovenijo to uredbo odkloniti, ker pomeni poslabšanje sedanjega prilicno dobrega zakonitega stanja. Uredbo bi bilo odkloniti

še iz principielnih razlogov, ker ne smemo dovoliti, da se zakoni (in to dobri zakoni) kar čez noč z uredbo spreminjajo. Uredba znači tudi očitno poseganje v pravice oblastne samouprave, ki ima v zmislu zakona o oblastni samoupravi, finančnega zakona in uredbi o prenosu državnih poslov na oblastne samouprave, edina pravico in dolžnost pospeševanja ribarstva in uredbodaje v obsegu bivših deželnih zakonov. Kot poseben kuriozum navajam še to, da se vse ribolovne pravice fevdalnega izvora brez odškodnine razlastijo v prid države odnosno oblasti. S to določbo nasprotuje uredba celo ustavi, ki dopušča sicer v principu ekspropriacije v javnem interesu, ali le zakonitim potom in proti odškodnini. Končno — last not least — moram omeniti, da predvideva uredba »Ribarski fond« v Belgradu, v katerega se bodo stekale vse globe in vsi dosežani fond. Kaj to pomeni, bo vsakemu jasno, če omenim, da edino Slovenija ribarsko policijo točno izvaja. Globe bi prišle tedaj edino iz Slovenije; nabrani fond bi se pa vporabljal za celo državo. Ni namen teh vrstic, podajati vsestransko strokovno kritiko animozne uredbe. Opozarjam le vse prizadele, naj se pravočasno pobrigajo za zaščito svojih pravic in interesov potom strokovnih organizacij in oblastnih odborov. — Ing. B. W.

★ **Pritožbe kupčevalcev s kožami divjačine.** Letos je v mariborski oblasti zelo veliko divjačine in tudi take z dragocenimi kožami. Kože divjačine je dovoljeno pri nas kupovati le domačim trgovcem. Inozemcu je dovoljen nakup zgoraj omenjenih kož od večjih trgovcev, ne pa od posameznih lovcev. Letošnjo zimo se je razpasla razvada, da prihajajo kupci kož iz Avstrije in so pokupili velike množine od lovcev in to predvsem radi tega, ker dajejo za kožo — strup strilnih in se na tak način goji ter podpira divji lov. Merodajna oblast bo morala nekaj ukreniti, da se odpravi ta razvada, ki je na škodo naših domačih trgovin ter razmnožuje divje lovce.

★ **Grmada.** V »Slovenec« od 21. decembra razlaga nekdo v dnevni novici, v kateri govori o razširitvi sanatorija pod Mariborom, ime hriba Vurberg. Zdi se mi potrebno opozoriti Vas, da je ta razlaga napačna. Oni hrib so naši pradedje bili nazvali »Gromada« — kar se je v teku časa izprevrlo v »Grmada« — že takrat, ko o tem, da bivajo tudi Turki na svetu, še pojma imeli niso; takrat, ko so Turki v našo domovino vdirali, da ropajo, plenijo in more, so pa na tem hribu zato vžigali kresove v znak, da se turška nevarnost bliža, ker je bil najvišji in se je na njem zapaljeni kres najdlje videl. Razlaga za ime hriba je tako lahka in naravna, kakor za označbo ognja, ki je včasih na njem plapolal. Kakor namreč beseda »kres« izhaja od tod, ker so naši pradedje v davni ožnji morali vkresavati, da je zagorel, tako izvira beseda Gromada od tod, ker je stara slovenščina za vsak velik kup katere koli stvari imela označbo »gromada«. Čehoslovaki rabi za vsak kup — tudi manjšega obsega — še dandanašnja označbo »hromada«. Ni čuda, da so naši pradedje, videč z dravske ravnine goro, ki se je na levem bregu reke vzdigovala nad vse druge, dali jej ime Gromada. Saj so tudi velik kup lesa nazivali »gromada«, ki se je, kadar so pod njo ožnji vkresali, izpremenila v »kres«. — V ruščini pomeni glagol »gromozditi« na kup spravljati, kupčiti; samostalnik »gromozdi« pa velik kup kake stvari. — To se mi je zdelo potrebno v razjasnilo pojmov povedati, ker se pri nas tako radi širijo napačni nazori celo v stvarih, ki so vendar povsem jasne. Saj sem na isto zabodo zaletel pred leti v Ljubljani celo na neki šolski razstavi, kjer je bila videti slika Grmade, sestre Šmarne gore, z gorečim kresom na vrhu in s pojasnilom, da je po njem dobila ime; ko je vendar nad vse jasno, da je ta gora imela svoje ime, predno je kdo zlezal na njo, da zapali kres na njej. H.

★ **Proste službe.** Generalno ravnateljstvo drž. žel. kakor tudi oblastna žel. ravnateljstva rabijo nekoliko mlajših in starejših gradbenih inženirjev, generalno ravnateljstvo rabi tudi še starejšega elektrotehničnega inženirja kot referenta za telegrafsko-telefonske in varnostne naprave in enega inženirja statičarja. Reflektanti za gornja mesta, ki imajo potrebno kvalifikacijo, naj predložijo prošnje, opremljene z vsemi dokumenti v smislu čl. 15. zakona o drž. prometnem osebju in priložijo detajliran pregled njih delovanja, oziroma dela od dovršitve tehničnih študij dalje do danes. Prošnje je predložiti generalnemu ravnateljstvu drž. železnic v Belgradu, Frankopanova ul. 11, najkasneje do 25. januarja 1928. Gradbeno odeljenje generalne direkcije, drž. žel. štev. 6359-27.

★ **Če šofer na avtomobilu zaspi.** Te dni je v Zagrebu neki šofer med vožnjo na avtomobilu zaspal. Bil je seveda precej okajen. Avtomobil se je na Preradovičevem trgu zaletel v mlekarsko stojnico, pri kateri je stala 18letna Ana Tomažič, hoteč kupiti mleko. Avtomobil je Tomažičevo podrnil na tla in težko poškodoval. Nezvesto so prepeljali v bolnico. Tudi potnik, ki se je peljal z avtomobilom, je precej poškodovan.

Vsem gospodom, ki žele obleko po najnovejšem kroju, se priporoča pravkar otvorjen, prvovrstni modni atelje

Josio Ivančič, Ljubljana, Selenburgova V zalogi največja izbira češkega in angleškega sukna.

Na negovanje kože na obrazu

je polagati največjo pozornost, da se ohrani lepa, sveža in mlada. Namažite si kožo vsaki dan s Nivea-cremo in veselilo Vas bo, da tako dobro izgledate. Pazite pa le na ime

Nivea-crema

★ **V cerkvi ga je zabodel.** Stefan Cvek, doma iz vasi Vrh pri Mariji Bistrici na Hrvaškem, je šel na Stefanovo v cerkev k maši. V cerkvi je bil tudi Blaž Mikuš, s katerim sta živela v sovraštvu. Mikuš se je neopaženo približal Cveku, potegnil nož in mu ga z vso silo zabodel v trebuh. Cvek se je s silnim krikom zgrudil na tla. Prepeljali so ga v zagrebško bolnico, pa ni mnogo upanja, da bi ostal pri življenju.

★ **Veliki snežni viharji** so divjali predvečernjim po Hrvaškem. Mnogo telefonskih in brzojavnih žic je pretrganih. Vlaki imajo velike zamude.

★ **Zagonecen zločin.** V jarku ob železniški progi dva kilometra proč od Osjeka so našli na pol golo truplo 18letne delavke Ane L., ki je bila nastavljena v osješki pivovarni. Ana je na zagonecen način zginita že 14. decembra. Komisija je ugotovila, da je bil nad njo izvršen sadističen umor.

★ **Aretiran italijanski vohun.** V Sibeniku so aretirali nekega Dimitrisa, ki je osumljen, da je italijanski vohun. Dimitris je izjavil, da je Grk, vendar so ugotovili, da govori mnogo bolje italijansko kakor grško. Potikal se je že delj časa po sibijski okolici.

★ **Strašna smrt dekleta.** Na železniški progi, ki pelje iz Zagreba v Slovenijo, so med vasema Karstošija in Vrapče našli grozno razmesarjeno truplo mlade dekleta. Desna noga je bila odsekana pod kolonom, glava razbita, lice strašno razmesarjeno. Sodijo, da je deklica med vožnjo hotela iz enega vagona v drugega in pri tem padla pod kolesa. Pravijo, da je ponesrečenka baje neka frizerka iz Zagreba, katero pogrešajo.

★ **Strašen umor na cesti.** Iz Velikega Bečkereka poročajo: Pri občini Kuman se je v terek popoldne ob 1. uri dogodil strašen umor. 22letni bogat kmet iz Kumana Veca Eremič je šel zjutraj s svojim sosedom 21letnim Rado Marincem na semenj v Novi Bečej, da bi kupila prešiče. Ker pa nista dobila primerne blaga, sta se opoldne peš vrnila proti domu. Med potjo je Eremič pripovedoval, kako bogat je in koliko denarja ima. To pripovedovanje je v Marincu zbudilo pohlep po denarju in sklenil je, da bo Eremiča umoril in se nato polastil njegovega denarja. Tik pred vasjo Kuman je zgrabil Eremiča, ga vrgel v obcestni jarek in ga trikrat udaril s palico po glavi. Nato je vzel svoj nož in Eremiču odrezal glavo. Eremičeve klice na pomoč sta slišala dva pastirja, ki sta bila oddaljena kakih 300 do 400 korakov. Takoj sta letela na lice mesta, a sta prišla prepozno. Marinac je pobegnil, pastirja sta pa umor naznanila orožnikom, ki so morilca kmalu prijeli. Marinac je svoje strašno dejanje v polni meri priznal in opisal ter pristavil, da je mislil, da bo pri Eremiču dobil več tisoč dinarjev, dobil je pa samo 900 Din. Morilca so izročili sodišču.

OBLAČILA TVRDKO J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

★ **Apetit-testenine** in dvojno sladno kavo zahtevajte v vsaki trgovini.

★ **Obleke kemično čisti,** barva in plisira tovarna Jos. Reich, Ljubljana.

Stotisoč slovenskih otrok se pogublja v tujini.

Slovenska Straža priredi tem otrokom v tujini

veliko božičnico

na praznik Novega leta v dvorani hotela Union ob 5. uri popoldne.

Slovenici! Spominjajte se v božiču, ki je praznik za otroke, neštetih naših slovenskih otrok, ki jih narod izgublja dan za dnem! Pridite torej, pokazite sočutje in razumevanje za to skelečo rano narod!

Spored: Nagovor. Petje (božične pesmi). Deklamacija. Božič v slikah (predavanje s slikami). Vslop prost.

„Družinska pratika“ v ponatisu!

Ker je popolnoma pošel prvi natis »Družinske pratike« za leto 1928, in še vedno dohajajo naročila od strani trgovcev širom Slovenije, je založništvo poskrbelo za ponatis in je v poljubni množini zopet na razpolago

Trgovcem in obrtnikom

Je samo še danes dana prilika za naročila ugodne prilike, ker je priporočila vaše tvrdke novoletnih naročil v »Slovenec«. Ne zamudite v »Slovenec« ravno ob novem letu

zagotovljen največji uspeh!

Je prišel nazaj z obširnimi zavojem na saneh. Poleg njega je šel stari pošni sel.

»No, to je bilo dobro, da mi je mladič prišel naproti,« je rekel sopeč stari Liebert, »zavoj ima težo. Devet kil. te tiščijo, in zadnji klanček sem gori ni nič kaj dober.«

Liebert se je vsedel. Koparjeva mati je govorila in težila mnogo o težkem poklicu gorskega pismonoše.

»No, ni pač drugače, Kristina; tega se stare kosti s časom že privadijo. In k vam pridem že spet enkrat prav rad, sploh danes, ko je ravno z vami moja tura končana. Bo pač od sinave iz mesta.«

Pokazal je na zavoj, na čigar zavojzljanih vrhčah si je dal opraviti Robert stokajoč in v veliki vznemirjenosti.

Liebert se je smehljaj.

»Za las je manjkalo,« je rekel, »pa bi bil zavoj že zdolaj pri snežnem zmetu odprl.« »Je nepočakan mladič!« je rekla Koparjeva mati, je pa gledala sama polna hrepenenja na zavitek, in stari pismonoša je tudi gledal tja in ni bil nič manj radoveden kot ona dva oba. Končno so vsi trije robkali okrog na vrhčah, pa z malim uspehom, zakaj roke mladega so bile še prešibke in prsti starih so bili okoreli.

»Morda se sploh ne bo dalo odpreti,« je rekla čez pol ure, ko so se že vsi trije potili, Koparjeva mati.

»No, bomo naredili kratek proces,« je me-nil Liebert energično in je potegnil nožič iz žepa. Toda Koparjeva mati je prestrašeno zabranila.

»Ne, ne, tako lepe vrvice ne rezati; raje pustimo zavito.«

In robkali so dalje, Dokler ni Liebert rekel:

»Moral bi imeti kaj špičastega. Čakaj, čakaj, tu mi je prišla praktična misel!«

Snel je podobno s stene, izdrl žebelj, ki je na njem visela, iz zida in se je podal tako oborožen spet na delo. Čez nadaljnji četrt ure je bil zavoj odprt. Zavzemal je toliko praktičnega in toliko lepega, da sta bila stara mati in vnuk v Koparjevi hiši naenkrat najbogatejša človeka v vsem gorovju.

Nazadnje, ko je mladič že nosil novo obleko in je do dvajsetkrat vstrelil s svojo pištolo na papirčke, pri čemur se je stara mati vsaki-krat nanovo ustrašila, je rekla Koparjeva mati: »No, bi tudi pismo prebrali, ki je zraven.«

Nataknila je očale in glasno brala pismo svoje sinave. — Na koncu je stalo še sledeče mesto: »Ljuba mati, zdaj Vam moram pisati še nekaj novega. O veliki noči se bom spet poročila. Dobila sem tukaj Lehnerta Hermannsa. Saj ga poznate; on je v redu človek, in mu gre dobro in ima lepo lastno štacuno. Žena mu je umrla in otrok nima. Sedaj bova Roberta k sebi vzela in ga tu v šolo pošiljala, da bo kaj v redu postalo iz njega. Obleko za Roberta je že Lehnert kupil, ravno tako igrače in ...«

Dalje Koparjeva mati ni prišla. Mladič je začel grozovito jokati. Stara mati je trudno sklonila glavo in zaprla oči.

Ali niso bila vrata stenske omare v redu zaklenjena? Odprla so se sama od sebe, in brušena čaša se je pokazala in zablestela svetlo in jasno. — — —

(Konec prih.)

Vremenske katastrofe po celi Evropi.

Najhujši viharji so divjali, kakor smo že poročali, na Angleškem, odkoder so prišli čez rokavski zaliv na celino. V Angliji je sneg zamedel mesti Saint Alban in Basingstoke ter mnogo vasi tako, da so od sveta odrezane. Potem je nastopil mraz, za njim pa velike poplave. Reka Stour je preplavila Canterburg in udrla v 300 hiš. Temza je tudi močno izstopila.

Zdaj razsaja vihar posebno preko rokavskega zaliva in je ustavil čisto ves promet med Dowerom in Calaisom. Vihar in snežni zameti divjajo po vseh severnih departementih Francije na jugu pa so izstopile reke Meuse, Aisne, Marne itd.

Istotako je v Španiji, kjer so okraji okoli Valencije, Toleda in Seville pod vodo in je

tudi Tajo blizu Lizbone prestopil svoje bregove. V Benetkah je morje preplavilo trg Sv. Marka 20 cm visoko. Strašna burja divja v Trstu in okolici. Ves promet je ustavljen. Ozkotirna železnica čez Istro ne vozi. Hitrost burje je znašala 28. t. m. 120 km v uri.

Seveda zahtevajo vremenske neizgode tudi človeške žrtve. Na Angleškem je veliko ljudi zmrznilo, vlaki so trčili skupaj, veliko ribarskih ladij se je potopilo. Na Švedskem znaša mraz 31° pod ničlo.

Na Donavi dela veliko škodo led, zlasti pri Bratislavi. Razbil je vse ribiške ladje in veliko večjih »šlepov«, na katerih je bilo naloženega veliko blaga. Škoda gre v milijone in milijone. Zdaj so začeli aeroplani metati bombe na ledene plošče, da jih razbijejo.

Benetke poplavljenе.

v Milan, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Benetke so radi hudega viharja poplavljenе. Posebno Markov trg, pristaniški nasip in drugi mestni deli so pod vodo. V Velikem kanalu je promet s parniki ustavljen. V lagunah je v stiski več čolnov.

V Italiji podmorski potres.

v Rim, 29. dec. (Tel. »Slov.«) Včeraj popoldne je v sicer zelo mirnem neapelskem zalivu nastal nenavadno hud vihar. Valovi so bili tako visoki, da se je mislilo, da je bil podmorski potres. Kleti hotelov na obrežju so zalili 4 m visoki valovi. V zelo neprijeten položaj je prišel restavrant Pozzuoli, ki leži na neki skali v morju. Valovi so razbili zvezni mostič, tako da gostje niso mogli nikamor. Tudi na vzhodni italijanski obali je tak hud vihar. V pristanišču v Tarentu sta trčila dva parnika.

Stoletnica „Maticе Srpske“.

(1827—1927.)

Po napoleonovskih vojskah se je začelo po celi Evropi živahno gibanje za politično in kulturno osamosvojitve narodov, kar je kmalu nastopila reakcija sicer ovirala in zadrževala, ni pa mogla zatreti. Zlasti so se prebujali slovanski narodi v bivši avstroogrski monarhiji in sicer istočasno in v medsebojnem stiku. Tako so tudi Srbi na Ogrskem, kjer so imeli dokaj močno narodno in cerkveno avtonomijo, leta 1825. po profesorju Gjorgju Magaraševiću v Pešti osnovali časopis »Srbske Ljetopisi«, ki je pa kmalu prenehal. Leta 1827. pa se je književniku Jovanu Hadžiću posrečilo s pomočjo poštvovalnih srbskih trgovcev ustanoviti literarno društvo »Matica srpska«, ki je razum »Ljetopisa« začela že prvo leto s periodičnimi publikacijami za svoje člane. Vlada je Matico kot »panslavistično društvo« seveda periodično šikanirala, vendar ji ni mogla do živega, ker so jo bogati srbski trgovci in veleposestniki dobro fundirali; tako ji je poklonil Ivan pl. Naku 5000 forintov, Sava Tekeli vsako leto 700 forintov, enkratni dar 20.000 forintov, po smrti 1849. pa ji je ostavil del svoje razkošne palače.

Po tem burnem letu je Matica mogla razviti svobodnejšo delavnost ter je stremela za

tem, da prenese svoj sedež v Novi Sad, ki je zdaj postal središče kulturnega in političnega delovanja ogrskih Srbov. Ta namera se je radi nasprotovanja ogrske vlade uresničila šele l. 1863., leta 1875. pa se je morala zopet vrniti v Pešto. L. 1878. je dobila zopet dovoljenje, da se preseli v Novi Sad, kot koncesijo pa je morala prepustiti državi Tekelijev fond. Pera Konjović ji je nato oporočno zapustil 30.000 forintov. Iz tega fonda je začela l. 1900. po temeljiti reformi izdajati letno po šest knjig za ljudstvo, koledar in pa organizirati zaupnike.

Balkanska in svetovna vojska sta delo Maticе srpske prekinile in država jo je s pomočjo vojnih posojil temeljito rušila. Po l. 1920. se začenja Matica zopet popravljati in nadaljuje svoje veliko in plodono svetno delo za srbski narod.

Od začetka do zdaj je izdala Matica srpska 314 Ljetopisov, 196 knjig za ljudstvo, sedem koledarjev in drugih raznih publikacij.

Slavnosti v proslavo 100 letnice so se začele v Novem Sadu 28. t. m. ob 11 dopoldne in sicer s parastosom za umrle dobrotnike. Kralja pričakujejo 29. t. m. Slovensko Matico zastopa g. dr. Lončar.

Komunistična grozodeistva v Kitaju.

Francoški socialisti se preusmerjajo na desno.

V Svatovu gospodujejo komunisti. Nedavno so zaprli dva italijanska katoliška misijonarja in enega kitajskega katoliškega duhovnika ter 7 sester, ker so oznanjali in izvajali krščanstvo. Ko so to izvedele v Konkongu angleške oblasti, so poslale v Svatov torpedo rušilca »Serapha«. Ta je kljub protestu kitajskih oblasti izkrcal moštvo in pogumno rešil iz ječe duhovnike in sestre.

Duhovniki pripovedujejo, da vlada v Svatovu prava grozovlada. Ljudi zapirajo in ubijajo v masah. Žrtve peljejo po cestah s predrtimi ušesi in nosovi, skozi katere vlečejo vrv, na kateri vežejo nesrečnež drugega z drugim. Glave obglavljenih pribijajo v svojih

shodnicah. Med komunisti je mnogo mladoletnih.

Sploh je komunistična agitacija povzročila v Kitaju največje zmede in nesreče. 400 milijonov ljudi radi državljanske vojne gladuje. Nacionalistom se ni posrečilo dežele zediniti, ker intrigira proti njim propaganda iz Moskve. To je med drugimi razlogi zelo vplivalo tudi na francoske socialiste, ki so na svojem nedavnem kongresu sklenili s komunisti popolnoma prelomiti. Zmagala je struja Boncoura, ki že davno propagira misel, da naj socialisti puste vsako ljubimkanje s komunisti in se pridružijo levičarskemu demokratičnemu meščanstvu v boju zoper reakcijo.

Naivnejše vprašanje sodobne Rusije.

Boji, ki se vrše v Rusiji v boljševiški stranki, imajo svoj najgloblji vzrok v najvažnejšem vprašanju Rusije, v agrarnem. Opozicija Trockega s strahom gleda naraščanje premožnejšega sloja ruskih kmetov in vedno večjo socialno diferenciacijo kmetijskega stanu, ker ogroža čisti komunizem, dočim se večina skuša temu prilagoditi.

Dr. von Renteln (Kölnische Volkszeitung 28. t. m.) navaja tozadevno statistiko, iz katere je razvidno, da je delež malih in srednjih kmetov na poljedelsko izrabljeni zemlji padel v enem samem letu od 72,8 odst. na 69,5 odst., dočim je delež velikih kmetov narasel od 22,5 odst. na 25,5 odst. Enako je pri arendirani (v zakup vzeti) zemlji. Aрендiranje so sovjeti iz-

početka prepovedali, toda kmalu morali zopet dovoliti. Številke kažejo, da srednji in mali kmeti vedno manj zemlje arendujejo, dočim jo jemljejo v zakup vedno bolj veliki kmetje. Leta 1925 so imeli take zemlje 69,6 odst., l. 1926. pa že 75,2 odst. V letu 1927. se je ta diferenciacija v korist premožnejšemu kmetijskemu sloju še poostрила. Srednji kmetje drže povsod z velikimi, ki imajo tudi v vaški sovjetski upravi vedno večji vpliv, posebno ker zemljo arendujejo in posojajo denar.

Ta proces ustavi je nemogoče, ker je ruski kmet najjačja sila v državi — 85 odst.! Treba se je temu procesu prilagoditi. Okoli tega se danes vse suče v Rusiji. Tudi versko vprašanje je s tem v zvezi.

A: »Kako pa si ga spoznal?«
B: »Po mojem dožniku.«

★

Aron: »Cel svet je gledališki oder.«
Baron: »Da, in vse glavne vloge imajo ženske.«

Iz dežele vzhajajočega solnca.

Kakor znano, je nedavno na Japonskem nek navaden vojak zagrešil strašni zločin, da je namreč ob priliki parade, katero je jemal sam božanski mikado, stopil iz vrste in hotel izročiti cesarju neko prošnjo. Cesar stvari niti opazil ni, pač pa so častniki vojaka, ki se piše Kitakara, takoj zaprli. Zdaj je dobil pred vojnim sodiščem 1 leto ječe. Izkazalo se je, da pripada najnižji japonski kasti in da je v svoji prošnji zahteval enakopravnost svoje kaste. Stvar je v toliko resna, ker se je ta kasta zadnje čase organizirala v zvezo, ki se imenuje »suiheisa«, to je: »društvo izenačujoče vodne gladine«. Njen cilj je dosegla socialne enakopravnosti. Za japonske razmere značilno je, da so vsi častniki dotične edinice, kateri je Kita-

hora pripadal, od generala do poročnika, vložili prošnjo za odpust iz službe. Tako hudo se je bilo razžalilo Veličanstvo!

24. avgusta t. l. sta trčili skupaj dve vojni ladji. Oba komandanta sta si zdaj vzela sama življenje s tem, da sta si pripravila trebuh, to je, izvršila sta harakiri. Mornariški minister je izdal povelje, v katerem ju visoko hvali, češ da sta s svojim samoumornom dokazala junaškega duha, ki preveva japonsko mornarico. Oba poveljnika, kapitana Midzusai in Jintan, nista čakala razsodbe vojnega sodišča, ki se je imela izreči dan pozneje, 27. t. m. Zdaj ju je sodišče po smrti oprostilo. Ves japonski tisk piše nanju slavošpeve in občuduje »ta najkrajnejši harakiri« v moderni zgodovini Japonske.

Miss Grayson,

ki je s svojim letalom, s katerim je hotela poleteti iz Newyorka v Newfoundlandijo, izginila brez sledu.

Prvi evharistični kongres bo leta 1930. in sicer na mestu nekdanje Kartage nedaleč od Tunisa.

Oporoka kralja Ferdinanda. Sodišče v Bukarešti je potrdilo odlok o razdelitvi zapuščine pokojnega kralja, ki znaša 388 milijonov levjev, kateri se bodo po enakih delih razdelili med 5 otrok, med njimi tudi princu Karolu.

Borba proti ameriškimi girls. Girls — to je cela masa deklet, ki napol gole, v največjem času pa naravnost v Evinem kostumu nastopajo po gledaliških odrih, varijetjih, »hallih« itd. in izvajajo čisto v ameriškem stilu — od tam je ta iznajdba tudi prišla — pleše, pa ne po starem baletskem načinu, ampak bolj mehnično, soldaško, v odsekanem, naglem ritmu. V tem oziru se govori naravnost o girl-kulturi, s čemer se označuje amerikanizacija celega našega življenja. Zadnjič je spravil nek impresario na Dunaju na oder kar več stotin čisto golih girls, kar pa je zbudilo veliko reakcijo. Vpliv take mase ženskih teles ni dražec in mikaven, ampak ravno narobe otopujoč in odbijajoč. Zato je javnost skoro splošno protestirala. Zdaj se ameriškimi girls upirajo tudi v Parizu. — Bo že prišla kmalu kakšna druga moda v tem novem stoletju, ki je polno mistike in mesenega razkošja obenem, torej globoko bolno.

Najstarejši avto na svetu ima župnik Davois v vasi Belloy Saint Leonard, ki je bil leta 1891., bil tako bogat, da si ga je omislil. Avto je marke Pannhard, ima eno konjsko silo in je stal takrat 1800 frankov. Župnik ga ima tako rad, da ga ne zamenja, ampak ga venomer popravlja, da mu še danes služi! Kolesa so železna in je ves avto bolj podoben stari kočari. Župnik pa pravi, da je zanj zadosti dober in ga bo gotovo preživel.

Velika brezposelnost v Nemčiji. Od 30. novembra do 15. decembra so v Nemčiji našli 1.000.000 brezposelnih, ki dobivajo podporo. Narastek znaša 250.000 ali 33,3%. Inozemci se svarijo pred izselitvijo v Nemčijo!

Moštvo ameriške podmornice S4 se je 27. t. m. uradno proglasilo kot mrtvo.

60 ur trajajoč požar. Kakor smo že javili, je izbruhnil v Tsientsinu požar v veliki petrolejski tovarnici. Gorelo je 60 ur in so ogenj kmaj pogasili.

Velikanska lovska sreča. Država Kenya v Afriki je bila poslala v okraj Massai lovca Jacka Hamiltona, da očisti pokrajino roparskih zverí, ki iztrebljajo ondotno divjačino in so morale tudi ovčje črede in ljudi. Hamilton se je zdaj vrnil. Ubil je tekom 4 mesecev 80 levov in 10 leopardov, vsekakor lovska sreča prve vrste.

Cela obitelj se je zastrupila. V Monakovem se je ustrelil advokat Geis, katerega so zalotili kot falzifikatorja novcev. Naslednjega dne se je zastrupila v svoji vili njegova žena z obema hčerama vred.

Smešnice

Gorec: »Kakor čujem, ženske lažje prenašajo bolečine kot pa moški.«

Zorec: »Kdo pa ti je to povedal, tvoj zdravnik?«

Gorec: »Ne, moj čevljar.«

★

Neki ameriškimi impresarijo je prišel v Evropo ter se tu dogovarjal z nekim slavnim pianistom, katerega je vabil s seboj v Newyork, da bi tam priredil par koncertov. Pianist je bil pripravljen, a samo pod pogojem, da mu plačajo vsoto, katero bo označil. Ker je agent pritrdil, je umetnik imenoval silno visok znesek, tako da se je Amerikaneц začudil: »Kaj pa mislite, saj naš predsednik Coolidge nima celo leto tolikšne plače!« — »Dobro,« odvrne pianist, »naj vam pa Coolidge igra na koncertih.«

★

Vratar nekega kolodvora je imel silno rdeč nos in potniki, ki so se vozili tod mimo, so se vedno muzali, ko so videli ta izreden eksplanar. Ko je prišel na postajo nov načelnik in seveda tudi takoj opazil nos, ki je bil že bolj kumari podoben, ga je vprašal: »Vratar, od česa pa imate tako rdeč nos?« — Vratar: »Od ponosa, gospod, od ponosa,« je odvrnil železničar, »obliva ga namreč rdečica od samega ponosa, ker se ne vtika v to, kar ga nič ne briga.«

★

V veliki trgovini je bilo polno ljudi in poslovanje je jezero pazil, kdaj bo uslužbenka stopila iz telefonske celice. Poslušal je namreč takle pogovor: »Jaz te ljubim — ti si moje vse — nikar ne jokaj — sreča moja si le ti — do zadnjega vzdihla — nate mislim.« Ko je prišla na dan, jo je poslovanje nahrulil: »Telefon je zato tukaj, da se ga poslužujemo v trgovske namene, ne pa, kakor vi počenjate, da ljubimkate po telefonu!«

Prodajalka se je, na veliko začudenje poslovanja, na ves glas zasmejala, nato pa povedala, da je v knjigarni naročila kuplete za Silvestrov večer

★

Gospodična Malka je nameravala v šolo, da si izboljša svoje pevsko znanje. Vsakokrat, kadar je prišla peli, pa se ji je glasovir zdel razglašen, zato je poslala po uglaševalca. Ta pa je instrument našel v redu ter le nekoliko popraskal, prejel plačilo in odšel. Dva dni pozneje je zopet telefonirala uglaševalcu, češ, da je slabo izvršil svoje delo ter naj takoj pride, da popravi. Ta je najprej dobil precejšen »nos« od svojega gospodarja, nato pa hitel h gospodični Malki. Preiskusal je glasovir z vsemi mogočimi akordi, a našel ni niti najmanjše disharmonije. To je gospodični tudi povedal.

»Je že res,« odvrne nadebudna pevka, »kadar igrate na glasovir, je popolnoma uglašen in čist, kakor hitro pa jaz zapojem, se tako razglasi, da ga ni za poslušati!«

Zimski sport na Pirenejih

Trajno in koristno

darilo za Božič in Novo leto je

šivalni stroj
Grtznar in Adler
 v raznih opremah.
 Za božič 10% popusta.
 Tudi na obroke.
 Dobite le pri
Josip Petelincu
 Ljubljana
 blizu Prešernovega
 spomenika ob vodi.
 Oglejte si razstavo, brez obveznosti do nakupa.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglaš 3 ali 5 lin. Oglasi na delovne vrstice se računajo više. Za odgovor zramo. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

KDO sprejme pridno in pošteno, 14 let staro deklico ki zna vse delati, z vso oskrbo, a brezplačno? — Ponudbe upravi "Slov." pod: "Deklica št. 10404."

DEČEK

15 let, IŠČE MOJSTRA, da bi se pri njem izučil kake obrti, z vso oskrbo v hiši. — Naslov se izve v upravi lista pod: 10.330

Nadmlinar

z mnogoletno prakso, razume vse postopke moderne mlinarije, tehnično in teoretsko popolnoma izobražen, želi premeniti mesto. — Cenj. ponudbe na Slavko Peternel, nadmlinar, Ada — Bačka.

Proste službe

Sprejem pridno, spretno **PRODAJALKO** v papirno trgovino. — Pism. ponudbe na: IVAN BONAC, Ljubljana.

Zmožne in večje provizij. **zastopnike**

za Kranjsko išče veletrgovina z vinom. — Pism. ponudbe pod "Zastopnik" na anončno ekspedicijo Hinko Sax, Maribor.

V najem

LOV! Lov obč. KOČE se bo oddajal v zakup na javni dražbi za dobo 5 let in 2 mesece, to je od 1. februarja 1928 do 31. marca 1933. Dražba se bo vršila dne 14. januarja 1928 ob 10 dop. pri sreskem poglavarstvu v Kočevju. Lov je jako priporočljiv, ker je bogat vsakovrstne divjadi. 10386

Kdo proda?

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
 Cerne, juvelir, Ljubljana
 Wolfova ulica št. 4.

Kdo kupi?**Vino čez ulico**

črno liter po 10 Din, belo po 11 Din — priporoča vinska klet na Sv. Petra cesti št. 43 — Ljubljana.

Ajdova moka Din 5.—
 koruzni zdrob „3/50“
 Prvovrstni izdelki od 25 kg naprej pošilja

PAVEL SEDEJ, Javornik
 umetni mlin. — Gorenjsko.

Vino najfinejših vrst, iz lastnih goric, novo in staro, prodaja **A. SUŠNIK, LJUBLJANA**
 Zaloška cesta. 10249

Naša obrt**Volna - bombaž**

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri **PRELOGU, LJUBLJANA**
 Stari trg 12 - Židovska 4

Filatelistom

naznanjam, da sem otvoril trgovino z znamkami. Dobavljam Bosno, Jugoslavijo, Balkan, Evropo po mankolistah najceneje. **L. OSWALD, Prevalje.**

„Anker“

zavarovalna delniška družba Ljubljana, Kraljica Petra trg 8
 išče spretnega, tudi v požarni stroki verziranega

vodio filijale.

Pismene oferte naj se pošlje na ravnateljstvo podružnice, Zagreb, Jelačićev trg 5.

Pšenično moko
 najboljših mlinov nudi najceneje vsietrgovinsko žito in mletskih izdelkov

A. VOLK, Ljubljana
 Resljeva cesta št. 24

Najlepša drva
 Cebin, Wolfova ul. 1/2

Motvoz (špaga) najcenejše direktno v tovarni. Mehanična vrvarna šinkovec, Grosuplje. 10245

Cenj. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Ivan Križnar
 krovec
 Ljubljana, Hrenova ul. 9

IVAN JAVORNIK
 mesar
 Ljubljana, Domobranska c. /
 Stolnica poleg Zmajskega mostu

Blaž Jančar
 pleskar
 Ljubljana, Breč

KNJIGOVEZNICA K. T. D.
 v LJUBLJANI
 Kopitarjeva ulica 6/II

Učelna lekarona pri **„Mar. Pomagaj“**
Mr. ph. M. Leustek
 Ljubljana, Resljevi cesti

K. Pečenko
 trgovina vseh vrst sušja in devljarskih potrebščin
 Ljubljana, Sv. Petri ceste 32

PRISTOL & BRICELJ
 črkošlikarja, Ljubljana
 Resljeva c. 4 - Sv. Petra c. 39
 Tel. 2908 Ustan. 190

ILUSTIRANI SLOVENEČ
 LETNIK 1926
 SE ŠE DOBI

Franc Ocvišk
 mesar
 Ljubljana, Poljanska cesta 53
 (Šolski drevored)

KOVACIC & JAPELJ
 trgovina s spec. koloni in materij. blagom
 LJUBLJANA, Kongresni trg 16

Stanko Kezele
 splošno kleparstvo - Ljubljana
 Bohoričeva ulica št. 3

Prodajalna K. T. D. (H. Ničman)
 Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.

Prvovrstno delo, Zmerne cene, To je naše geslo!
KNJIGOVEZNICA K. T. D.
 čitalnica in ivornica poslovnih knjig
 v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II

Potrjeni naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naša dobra mama oziroma soproga

Regina Obereigner

gozdarskega nadsvetnika soproga

dne 29. decembra 1927 ob 2. uri zjutraj preminula. — Pogreb bo v soboto dne 31. decembra ob 15½ iz bolnične mrtvašnice na pokopališče k Sv. Križu. — Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 29. decembra 1927.

ING. EMIL OBEREIGNER,
 soprog.

ING. MILOŠ, STANE in NADA,
 otroci.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni oče, stari oče, brat, stric, svak in tast, gospod

Ivan Kociper

zasebnik

dne 29. decembra t. l. po dolgi in mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v soboto dne 31. decembra t. l. ob 2. uri popoldne iz doma žalosti Spodnja Šiška, Aljaževa cesta 30, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. decembra 1927.

Globoko žalujoče rodbine:

HITER - KOCIPER - MUNDA.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

MLADI KEMIK**SPIŠAL M. PREZELJ**

Kratek, lahko umljiv opis enostavnih poskusov, s katerimi se bo dijak igraje učil kemije. Elegatno opremljena knjiga velja v platnu Din 42.—

JUGOSLOVANSKA
KNJIGARNA
V LJUBLJANI

Sir H. Rider Haggard:

23

Kleopatra, egiptovska kraljica.

Nato je izpregovoril:

»Velikaši, duhovni, knezi starodavnih redov dežele Khem — plemenitaši iz Gorenje in Dolenje dežele, ki ste se zbrali tukaj na moj poziv, poslušajte me: Predstavljam vam s tako majhnimi zunanostmi kakor je pri tej priliki le mogoče, kneza Harmakisa, po pravem in resničnem pokolenju potomca in dediča starodavnih faraonov naše prenesrečne dežele. On je duhoven najbolj notranjega kroga skrivnosti božanske Izide, mojster skrivnosti, dedni duhoven piramid, ki stoje pri Memfisu, poučen v svečanih obredih svetega Ozirisa. Ali je kdo med vami, ki more kaj navesti zoper pravo njegovo pokolenje?«

Pri teh besedah je umolknil in s svojega stola je vstal Sepa in govoril: »Pregledali smo zapisnike in nikogar ni, Amenemhet, ki bi mogel kaj navesti zoper njega. Kraljevske krvi je, njegovo pokolenje je pravo.«

»Ali je kdo med vami,« je nadaljeval moj oče, »ki more tajiti, da je ta kraljevski Harmakis s privoljenjem samih bogov stopil v zvezo z Izido, da je spoznal pota Ozirisa, da je bil pripuščen, da postane dedni veliki duhoven piramid, ki leže pri Memfisu, in templjev piramid?«

Tedaj je vstal oni stari duhoven, ki mi je bil vodnik v svetišču boginje Izide, in je odgovoril: »Nikogar ni, Amenemhet; poznam vse te stvari iz lastne vednosti.«

Iznova se je oglasil moj oče: »Ali je kdo med vami, ki ima kaj navesti zoper tega kraljevskega Harmakisa v tem pogledu, da ni z zlobnim srcem ali življenjem, z nečistostjo ali lažnostjo primeren ali sposoben, da bi ga kronali, kot gospoda vseh dežel?«

Nato je vstal nek postaren velikaš iz Memfisa in odgovoril:

Preiskali in poizvedovali smo te reči in nikogar ni, Amenemhet.«

»Pa dobro,« je rekel moj oče, »potemtakem ni pomanjkljivosti v knezu Harmakisu, semenu Nektnebfa. Naj stopi Atua naprej in naj pove tej zbrani družbi vse ono, kar se je bilo prigodilo, ko je ona, ki je bila moja žena, ob uri svoje smrti prerokovala, navdahnjena z duhom Hator, o tem našem knezu Harmakisu.«

Na te besede je prilezla Atua iz sence med stebri in resnobno pripovedovala vse ono, kar sem bil že napisal.

»Slišali ste,« je rekel moj oče; »ali verujete, da je ženska, ko je bila moja žena, govorila z božanskim glasom?«

»Verujemo,« so odgovorili.

Tedaj je vstal stric Sepa in rekel:

»Kraljevski Harmakis, sedaj si slišal. Vedi, da smo se zbrali tukaj, da te kronamo kot kralja Gorenje in Dolenje dežele, in tvoj sveti oče Amenemhet se odpoveduje vsem svojim pravicam v tvojo korist. Sicer se res nismo sešli s takim sijajem in velikolepjem, kakor pristojajo tej priliki — kar namreč delamo, moramo delati na skrivnem, drugače je izgubljeno naše življenje, izgubljena naša stvar, ki nam je dražja kot naše življenje — vseeno pa s takim dostojanstvom in izpolnjevanjem starodavnih obredov, kakor nam jih dovoljujejo okoliščine. Doznaj sedaj, kako ta zadeva stoji, in ako potem tvoj duh s tem soglaša, zasedi svoj prestol, faraon — in prisezi prisego!

»Dolgo je Khem (Egipt) ječal pod železno peto Grkov in trepetal ob senci rimske sulice. Dolgo je že onečasteno starodavno čaščenje njegovih bogov in njegovo ljudstvo zatirano. Toda mi verujemo, da je ura odrešenja blizu, in s slovesnim glasom Egipta in pri starodavnih bogovih Egipta, ki si za njihovo stvar baš ti med vsemi ljudmi dolžan in zavezan, da se zavzameš zanj, te pozivljamo, knez, da bi bil meč za

naše odrešenje. Poslušaj! Dvajset tisoč dobrih in zvestih možkov je zapriseženih, da počakajo na tvojo besedo in da se na tvoje znamenje vzdignejo kakor en mož, da pobijejo Grke in da s svojo krvjo in močjo postavijo tebi prestol, ki bo bolj gotov stal na zemlji Khema kakor njegove starodavne piramide, tak prestol, ki bo zavrnil celo rimske legije. Znamenje za to pa bodi smrt tiste drzne vlačuge Kleopatre. Ti moraš izvršiti njeno smrt, Harmakis, in sicer na tak način, kakor ti bo pokazano, in z njeno krvjo maziliti kraljevi prestol Egipta.

»Ali moreš odreči, upanje naše? Ali ti ne gori sveta ljubezen do domovine v tvojem srcu? Ali moreš vreči kupo svobode od svojih ustnic in prenašati, da bi pil bridko pijačo sužnjev? Velik je ta smeli čin; mogoče je, da se ponesreči in ti boš s svojim življenjem plačal naša prizadevanja kakor jih bomo mi s svojim. Ampak kaj za to, Harmakis? Mar je življenje res tako prijetno? Ali nam je res tako mehko poslano na kameniti postelji zemlje? Ali je bridkost in žalost, vsa, kolikor jo doživimo, v resnici tako majhna, neznatna stvar? Ali v resnici dihamo tako božanski zrak, da bi se bali, da nehamo dihati? Kaj imamo tukaj drugega kot upanje in spomin? Kaj vidimo drugega kot sence? Mar se naj potem bojimo oditi čistih rok tja, kjer je dopolnjevanje in se spomin izgublja v svojem viru in sence izginejo v svetlobi, ki jih dela? O, Harmakis, tisti človek je v resnici srečen, ki venča svoje življenje z najsijajnejšim vncem slave. Ker daje smrt vsej zalegi zemlje svoje makovo cvetje, je le oni v resnici srečen, ki mu je dana prilika, da splete to cvetje v krono glorioje. In kako more človek lepše umreti kakor v velikem poskusu, da otrese spono in vezi z udov svoje domovine, da more ona zopet stati pred obličjem neba in vzdigniti glasni klic svobode in da zopet oblečena v polno opremo moči potepta pod nogami vezi svojega suženjstva in klubuje trinoškim narodom sveta, ki ji hočejo vtisniti svoj pečat na njeno čelo?